

? SKEPTIKKO

5/2011

SE TAIPUU
EDELLEEN...

...TOTUUS

Julkaisija:
SKEPSIS^{RY}

#94

PL 483
00101 Helsinki
www.skepsis.fi

Päätoimittaja: Risto K. Järvinen

E-mail: editor@skepsis.fi

Toimitus:
Närhitiä 11
01450 Vantaa

Toimitusneuvosto: Tapio Kortesaari,
Heikki Nevala, Jussi K. Niemelä, Minna
Poutanen, Tiina Raevaara.

Taitto: Tampereen seudun
Työllistämisyhdistys Etappi ry Mediapaja /
Lassi Kojola

Kuvat: Heikki Nevala

Kaikki tässä lehdessä julkaistut kirjoitukset
ovat kirjoittajien omia mielipiteitä, eivätkä
välttämättä edusta toimituksen, Skepsiksen
tai ECSO:n virallista kantaa.

(ECSO = European Council of Skeptical
Organisations. Skepsis ry on ECSO:n
jäsen.)

Painopaikka: Meripaino

ISSN 0786-2571

SEURAAVA SKEPTIKKO ILMESTYY MAALISKUUSSA.
LEHTEEN TARKOITETTU MATERIAALI TULEE
OLLA TOIMITUKSESSA HELMIKUUN LOPPUUN
MENNESSÄ.

Kansi: Uri Geller kävi Suomessa marraskuussa.
Hän esiintyi edelleen psyykkikkona, ei taikurina.
Kuva: Heikki Nevala.

SISÄLTÖ

- 4 MIKKO REPKA**
Minä, skeptikko: Mikko Repka
- 7 ADA**
Skepponen
- 8 RISTO K. JÄRVINEN**
Huuhaa-palkinto Magneettimedialle
- 9 RISTO K. JÄRVINEN**
Uutta verta teurastamolle
- 10 MATTI KAMPPINEN**
Jumalattomat ajat
- 13 PERTTI LAINE**
Puheenjohtajan palsta
- 16 HEIKKI NEVALA**
Huijauksia Porvoon mitalla
- 21** Skeptikko 20 v. sitten
- 22 ILPO V. SALMI**
Kun väittelet idiootin kanssa pidä varasi ettei
hän tee samoin
- 25 JUHA LEINIVAARA**
Ektoplasmainen kysymys
- 26 VESA TENHUNEN**
Epäilyttävän hauska ilta Joensuussa
- 28** Ihme juttuja
- 30 TIINA RAEVAARA**
Kirjat: Vielä kerran, kreationistit!
- 32 JUHA LEINIVAARA**
Skandaalit uusiin ulottuvuuksiin!
- 34 HANNU LAUERMA**
Keskustelua: NLP-viestitystä on tarkasteltava
kriittisesti
- 36 JOSE AHONEN**
Vuorovaikutus vai vedätyks

SKEPSIS^{RY}

Kohta 25 vuotta kysymyksiä

Skepsis ja Humanistiliitto järjestivät jouluukuussa sähköpostikyselyn presidenttiehdokkaille. Kysymykset perustuivat tiedebarometreissä esitettyihin tieteen ja etiikan aihepiirin kysymyksiin. Presidenttiehdokkaita vastasivat Sari Essayah, Pekka Haavisto, Paavo Lipponen ja Paavo Väyrynen.

Essayah ja Väyrynen ovat kyselyn mukaan täysin samaa mieltä siitä, että ”tieteeseen perustuva maailmankuva ja uskonto eivät ole ristiriidassa keskenään”. Osittain samaa mieltä asiasta ovat Haavisto ja Lipponen.

Essayahin mielestä tieteeseen perustuva maailmankuva ja uskonto eivät ole ristiriidassa keskenään, jos tieteellisellä maailmankuvalla tarkoitetaan avoimesti historiallisesti kehittyvää ja itseään korjaava maailmankuvaa, joka ei sinällään ole esimerkiksi ateistinen, vaan perustuu totuuden etsimiseen. ”On hyvä erottaa tieteen todelliset tulokset ja niistä vedettävät – väärät tai oikeat – filosofiset johtopäätökset toisistaan”, Essayah kommentoi.

Essayah, Haavisto ja Lipponen ovat täysin eri mieltä väitteestä, että ”uskosta tieteeseen on tullut nykyajan uskonto, joka ohjaa ihmisten arvomaailmaa väärään suuntaan”, kun taas Väyrynen on väitteestä jokseenkin samaa mieltä. Jokseenkin samaa mieltä Väyrynen on myös väitteestä ”tiede elää liian eristyneenä muusta yhteiskunnasta, norsunluutorneissaan, vailla riittävää kosketusta ihmisen arkeen”. Essayah, Haavisto ja Lipponen ovat asiasta jokseenkin tai täysin eri mieltä.

Essayah on täysin eri mieltä siitä, että ”ns. kansanparantajat omaavat tietoja ja taitoja, joita lääketieteellä ei ole”. Jokseenkin eri mieltä asiasta on Lipponen. Haavisto ja Väyrynen eivät osaa sanoa. Haaviston mukaan asia riippuu täysin kansanparantajasta. ”Kansanperinne on aina kantanut mukanaan myös viisauksia, joille tiede on myöhemmin löytänyt järkeenkäyvän selityksen. Tärkeää on molemmipuolinen kunnioittava keskusteluyhteys tie-

deyhteisön ja kansanparantajien kesken”, Haavisto kommentoi.

Onko homeopatia tehokas keino hoitaa sairauksia, vaikka sillä ei ole lääketieteen tunnustusta? Essayahin mielestä täysin ei, Lipposen mielestä jokseenkin ei. Väyrynen mielestä jokseenkin joo, Haavisto ei osaa sanoa. Haavisto kommentoi: ”Jos joku kokee saavansa avun jostakin hoitomuodosta, joka ei ole lääketieteellisesti vaarallinen tai haitallinen, en näe siinä yhteiskunnan kannalta ongelmaa. Eri asia on puoskarointi, jossa pyritään toimimaan lääketieteellisiä totuuksia vastaan.”

Kukaan presidenttiehdokkaista ei allekirjoita väitettä, että ”vaikka lehdissä julkaistavat horoskoopit ovat lähinnä viihdettä, on olemassa myös luotettavia, syvälliseen astrologiseen tietoon perustuvia horoskooppeja”.

Essayah ja Lipponen ovat täysin eri mieltä siitä, että ”vaikka ufo-havaintoja ei ole kyetty tieteen keinoin todentamaan, on selvää että vierailuja ulkoavaruudesta maahan on tapahtunut”. Haavisto on jokseenkin eri mieltä, Väyrynen ei osaa sanoa. Haavisto kertoo olleensa lapsuudessa aktiivinen ufoharrastaja, joka luki paljon von Dänikenin ja George Adamskin tuotantoa. ”Aikuistumiseen liittyy monia pettymyksiä – myös se, että todellisia ufo-havaintoja on niin vähän.”

Haavisto ei ota kantaa väitteeseen ”telepatia on todellinen ilmiö, vaikka sitä ei ole voitu tieteen keinoin todentaa”. Essayah on telepatian todellisuudesta täysin eri mieltä, samoin Lipponen. Väyrynen uskoo telepatiaan yhtä paljon kuin homeopatiaan: jokseenkin samaa mieltä.

Ketä suoritettu kysely sitten ohjaa skeptikkokansalaisia äänestämään presidentiksi? Sari Essayahia. En kirjoita tähän, ketä kannattaisi äänestää vähiten. Se voitaisiin tulkita mediapeliksi.

Presidenttiehdokkaiden vastaukset löytyvät täydellisinä osoitteesta www.skepsis.fi

RISTO K. JÄRVINEN

Minä, skeptikko: Mikko Repka

**”Harmitonta huuhaata ei ole”, sanoo
oululainen käyttöliittymäsuunnittelija
ja Skepsiksen tuore alueyhteyshenkilö
Mikko Repka, 39.**

Olen perhetaustaltani hyvin tavallinen suomalainen luterilainen, sen kummempia mystisiä tai myyttisiä vaikutteita ei löydy. Toki mummon opettamat iltarukoukset ja kirkon päiväkerhot antoivat tietyn käyttäytymismallin, mutta ei tuo sen vakaumuksellisempaa ollut.

Peruskouluaikoina kylän poikien kanssa lueskeltiin kirjastossa kaikenlaista UFO- ja paranormaali-kirjallisuutta, mutta se oli lähinnä harmitonta hupia. Vaan kyllä siinä oli nuorukaisen mieli ihmeissään, kun luki mitä kummallisempia silminnäkijäkuvauksia. Kai niihin juttuihin hieman tuli uskottua tai ainakin sitä jätti itselleen auki mahdollisuuden, että jotain jossakin saattaisi olla.

Kerran olen kokenut unihalvauksen. Kokemus auttoi ymmärtämään, miksi jotkut kokevat tuossa

tilassa yhtä jos toista mystistä, ja vieläpä erittäin todentuntuiseksi.

Ainakaan täysi-ikäisenä en ole uskonut mihinkään, joka myöhemmin olisi osoittautunut huuhaaksi. Ehkäpä WTC-iskujen ympärillä pyörinyttä meuhkaa tuli aikoinaan seurattua jonkin verran, ja kyllähän siinä aika paljon sattumia ja maallikolle hankalia asioita oli ymmärtää.

Skepsis on tärkeä taho

Olen sekä skeptikko että ateisti. ”Skepoiluni” alkoi yliopistoaikoina yli kymmenen vuotta sitten ja epäuskovaisuuteni ”virallistin” reilut viisi vuotta sitten. Olen kai mieleltäni ja luonteeltani sen verran analyttinen, että skeptisyys on minulle hyvinkin luonnollinen tapa tulkita maailmaa ja elämää.

Lähipiirissäni ei ole tullut vastaan sen kummempaa huuhaulua, mitä nyt sukulaisten kanssa olen joskus keskustellut kovastikin ennustajaeukkoihin uskomisesta. Puhelinennustajat kun tietävät ihan tarkalleen yhtä jos toista hämmästyttävää. Kuulemma.

En juurikaan lue skeptistä alaa koskevia kirjoja, vaan kuuntelen viikottain skeptisiä podcasteja. Se on erittäin kätevä tapa pysyä ajan tasalla. Vaan kyllä nippu Richard Dawkinsin kirjoja hyllystäni löytyy.

Skepsikseen liityin reilut kymmenen vuotta sitten. Syynä taisi olla joku Huuhaa-palkintoon liittyvä keskustelu. Päätin haluta olla mukana toiminnassa. Skepsiksessa kiinnosti se, mikä kiinnostaa yhä tänäkin päivänä: on erittäin tärkeää, että on olemassa taho/liike, joka nostaa esille pienempiä ja suurempia vääryyksiä ja huijauksia. Kokemus on osoittanut, että täysin harmitonta huuhaata ei taida olla olemassakaan.

Ei tarvetta hymistellä ja mielistellä

Skepsiksen Oulun yhteyshenkilöksi päädyin puolivahingossa ja pienestä pakosta. Vuorion Juha oli hoitanut pestiä jo useita vuosia, mutta nyt hän halusi siirtyä syrjään. Halukkaita pestin jatkajia ei juurikaan ollut, joten päätin ryhtyä yhteyshenkilöksi, sillä koin tärkeäksi, että jatkaja touhulle löytyy.

Skeptikkona olen valistava. Nykyisin tartun entistä helpommin epäkohtiin. Jos kuulen jonkun puhuvan asiasta, minkä tiedän olevan hömppää, esitän aika helposti oman näkökantani. En enää jaksa nykytellä ymmärtäväisesti tolkuttomille väitteille.

Mielestäni kaikkien ihmisten pitäisi tietää perusasiat siitä, miten meitä voidaan huijata. Cold reading, loogiset virhepäätelmät jne. selittävät hienolla tavalla ihmisten käyttäytymistä.

Lisäksi olisi hyvä ymmärtää, että monesti hömpä ei todellakaan ole harmitonta hupia. Esimerkiksi Intiassa astrologian pohjilta tehdään erittäin merkittäviä päätöksiä. On todella huolestuttavaa, että täysi hevonpaska vaikuttaa satojen miljoonien ihmisten elämään – ja joskus jopa kuolemaan.

Valitettavasti lähes kaikki Skepsiksen tapahtumat ovat Helsingissä. Alkuvuodesta haastattelin Skeptikko-lehteen amerikkalaista skeptikko-muusikko-podcastaja George Hrabia Tieteiden talolla. Olisi todella hienoa osallistua tapahtumiin useamminkin, mutta aika ja paikka ovat minulle yleensä väärä.

Mielestäni globaali vuosittainen homeopaattinen

itsemurhatempaus on mainio! Se on juuri riittävän räväkkä, mutta samalla valistava. Mielestäni meillä ei ole mitään tarvetta hymistellä ja mielistellä, sillä eivät vastavoimatkaan tee niin, päinvastoin.

On taas siistiä tietää asioista

Hörhöt ovat käyneet jonkin verran tutuiksi. Olen ollut Oulun kirjamessuilla Skepsiksen standilla kahtena vuotena, ja muutama aika veijari on paikalla käynyt. Vuosia sitten kävin Kuopiossa UFO-seminaarissa ja sielläkin oli aika vauhdikasta sakkia.

Aistin Kuopiossa ympärilläni outoja hajuja, ja myös lähimuistissani oli selkeitä aukkoja. Avaruusveljet siis olivat kunnioittaneet läsnäolollaan Kuopion seutua! Tai sitten kaikki johtui siitä, että kyseinen seminaari tapahtui paikallisen lääkiksen pikkujouluja seuranneena päivänä.

Huuhaa jyrää aina vaan, mutta minun innostustani skeptikkona pitää yllä se, että myös ihmisten kiinnostus asioista selvää ottamiseen tuntuu kasvavan. On taas siistiä tietää asioista, vaikka paikalliset ja globaalit poliittiset liikkeet koittavat muuta aina silloin tällöin väittääkin.

Mielestäni Skepsiksen on hyvä pysyä erossa uskontokeskusteluista, ellei kysessä ole jonkin tietyn tapahtuman kuten verta itkevien patsaitten tutkiminen. Meillä ei vaan ole resursseja mennä tuolle hiekkalaatikolle, sillä muutakin tekemistä löytyy. Lisäksi tuota keskustelua käydään jo monella muulla foorumilla.

Resurssiehimme nähden Skepsis saa kuitenkin aika paljon aikaiseksi. Saisivat vaan ne Illuminatin lupaamat miljoonat hiljalleen tulla yhdistyksen tilille, niin saisimme tehtyä vaikka mitä!

Tämän vuoden Huuhaa-palkinnon antaisin Magneettimedialle. Ehdottomasti.

Lopuksi. Täydellinen maailma olisi minulle sellainen, jossa järjenkäyttö olisi oikeasti sallittua, jopa suotavaa. Ihmisen ahneudelle ja tyhmyydelle pitäisi saada asetettua jotkin rajat, vaan en tiedä, mikä taho tuohon pystyisi.

Ai, elämän tarkoitus? Älä ole mulukku.

MIKKO REPKA

SKEPPONEN

Huuhaa-palkinto Magneettimedialle

Skepsis myönsi vuoden 2011 Huuhaa-palkintonsa tavarataloketju J. Kärkkäiselle ”ansiokkaasti valtavirrasta poikkeavan Magneettimedia-lehden kustantamisesta”.

Skepsiksen palkintoperustelujen mukaan ensimmäistä kertaa Suomessa on ilmaisjakelussa oleva mainoslehti valjastettu näin vahvasti uskomuslääkinnän, salaliit-tojen sekä virheellisen ja näennäistieteellisen tiedon levittämiseen.

”Magneettimedian toimittajat ovat erikoistuneet mielikuvituksellisten tarinoiden kirjoittamiseen. Lehden toimitukselta puuttuu paitsi taito lähdekritiikkiin myös halu pysyä hyvissä journalistisissa käytännöissä.” Skepsiksen mukaan Magneettimedian artikkelit ovat lähinnä uutisiksi naamioitua uskomushoitojen mainontaa sekä mielikuvituksellisia salaliittoja kehitteleviä kolumneja. Erityisen valitettavaa on, että lehti antaa täysin väärän kuvan uskomushoitojen vaikutuksista.

Skepsiksen mielestä yleisön on voitava odottaa ilmaisjakelulehdiltäkin vastuuntuntoa sisällön suhteen, erityisesti silloin, kun liikutaan niinkin tärkeän aihepiirin kuin terveyden parissa.

Palkinto julkistettiin Tieteiden talolla 7. joulukuuta. Tavarataloketjun toimitusjohtaja Juha Kärkkäinen kiitti sähköpostilla Skepsistä muistamisesta ja kunnianosoituksesta. Valitettavasti hän ei kuitenkaan päässyt noutamaan palkintoa Helsinkiin.

Hyödyllistä huuhaata?

J. Kärkkäinen Oy:llä on tavaratalot Ylivieskassa, Oulussa, lissä ja Lahdessa.

Toimitusjohtaja Juha Kärkkäinen on aiemmin ollut

julkisuudessa, kun hän ajoi kesäkuussa 2005 Pyhäjärvellä ja Haapajärvellä sadan kilometrin nopeusrajoitusalueella 190 kilometrin tuntinopeutta, josta hänelle tuomittiin jättimäinen 42 560 euron sakko.

Tänä vuonna hän sai 3 540 euroa sakkoa, koska pakeni heinäkuussa 2009 yrityksensä nimissä olevalla henkilöautolla poliisia 160–170 kilometriä tunnissa. Lisäksi hän taivutteli kahta kyydissä ollutta miestä tunnustamaan, että he olisivat olleet kuljettajana ajohetkellä.

Magneettimedia-lehden levikki on suuri, yli 330 000 taloutta. Kyseisessä mainoslehdessä julkaistaan Kärkkäisen kotisivujen mukaan juttuja, jotka poikkeavat aiheeltaan ja näkökulmaltaan valtavirrasta. ”Artikkeleista tulee olla lukijalle aidosti hyötyä.”

Kuluvana vuonna näitä ”hyödyllisiä” artikkeleita ovat olleet mm. seuraavat: ”Rokotteista enemmän haittaa kuin hyötyä”, ”Homeopatian arvoitus selviämässä: teho perustuu veden muistiin”, ”Näkökulma paljastussivusto Wikileaksin taustoihin: Wikileaks on Yhdysvaltain hallituksen kulissi”, ”Vetyperoksidi, elämän eliksiiri?”, ”Auringonvalo estää ihosyöpää”.

Skeptikot ovat tietysti saaneet kuulla kunniansa Magneettimediasa. Tammikuussa ”toimittaja” Anne Ukkonen kirjoitti lehdessä näin:

”Eri maiden virallisiin skeptikoiden seuroihin kuuluvia ihmisiä voitaisiin kutsua siis lähinnä luonnon vastustajiksi, tai vaikkapa valtion sponsoroimiksi vaihtoehtoisen tiedon lyttääjiksi. He ovat asettaneet itsensä niin korkealle, että pitävät vain omaa kantaansa absoluuttisena totuutena, eikä siitä sovi poiketa tai esittää kritiikkiä.”

Ukkosen mielestä Skepsis ry on häpeäksi todellisille skeptikoille, niille jotka aidosti edustavat ja toimivat skeptismi-käsitteen mukaisesti: epäile kaikkea, ajattele omilla aivoillasi ja jatka etsimistä.

Uutta verta teurastamolle

Skepsiksen hallitukseen 2012 valittiin yhdistyksen syyskokouksessa kaksi uutta henkilöä: Juha Leinivaara (vas.) ja Ville Aarnikko (oik).

Juha Leinivaara tutustui huuhaan maailmaan ensimmäisen kerran lukiossa. Välitunnilla hän eksyi kirjastossa vaarallisen hyllyn äärelle. Siellä Leinivaara näki Pekka Reinikaisen kirjan ”Unohdettu Genesis”. Hän selaili sitä hetken ja ihmetteli, ottavatko jotkut tällaisen roskan ihan oikeasti totena.

Leinivaara alkoi selata vastaavia teoksia läpi. Internetissä hän altistui salaliittoteorioille, energiahoidojen mainoksille ja muille oudoille asioille. Hänen utelias mielensä pakotti kaivamaan esiin lisää ousoutta. Hän liittyi ”James Randi Educational Foundation” -keskustelupalstalle vuonna 2000.

Paluuta entiseen elämään ei ollut. Kun Randi saapui vierailulle Suomeen, Leinivaara oli paikalla Vantaan Heurekassa vuonna 2003. Silloin hänelle tuli tutuksi myös Skepsis ry.

Kesällä 2006 Leinivaara alkoi kirjoittaa blogia ”Paholaisen asianajaja”. Vuoden 2008 alussa hän sai sähköpostia Skeptikko-lehden päätoimittajalta, jonka mielestä blogin humoristinen sisältö oli tasoa,

josta voisi löytyä lehdelle uusi pakinoitsija. Leinivaara otti tarjouksen nöyränä vastaan.

Leinivaaran aktiivisuus on jatkunut kiivaana. Hänet on mm. nähty seisomassa James Randin joukoissa Skepsiksen homeopatiaitsemurhassa Helsingissä kesällä 2010.

Hallituksen toinen uusi henkilö Ville Aarnikko on vastannut muutaman vuoden ajan Skepsiksen YouTube-videoiden toteutuksesta. Yhdistyksen hallitukseen päätyminen yllätti Villen, sillä hänellä ei omien sanojensa mukaan ole ylioppilaslakkaa kummempaa koulutusta.

Aarnikon mielessä muhii koko ajan uusia ideoita esimerkiksi Skepsiksen nettinäkyvyyteen liittyen. Kaikki kehitysehdotukset kiinnostavat häntä kovasti. Hän kertoo, että ilmaisee mielipiteensä usein melko suoraan, ja toivoo, että tämä piirre otettaisiin leppoisasti vastaan ja hänelle annettaisiin samalla mitalla takaisin.

Silloin, kun Ville ei nuku tai skeptikkoille, hän todennäköisesti suunnittelee jotain videoprojektia, tekee musiikkia, pelaa pokeria tai nautiskelee luonnossa olemisesta.

”Tulkaa juttelemaan, jos teillä on nerokas käsikirjoitus tai leffaidea – tai vaikka muutenkin.”

Jumalattomat ajat

Teksti Matti Kamppinen

FT, VTL, dos. ja uskontotieteen lehtori Matti Kamppinen kertoi Skepsikselle Tieteiden talolla lokakuussa, miten hyvinvointi, tiede ja markkinatalous rapauttavat uskontoja.

Tutkimassani Perun Amazonian kansanlääkinnässä lähes kaikki muut kuin länsimaiset hoitovaihtoehdot ovat uskonnollisia vaihtoehtoja, eli niissä käytetään kulttuurisesti postuloituja yliluonnollisia olentoja oireiden ja hoitojen selittämiseen. Lääkekasvien käytössä ovat mukana paitsi kasvit erilaisine johdannaisineen ja vaikutuksineen, myös kasveihin postuloidut henkiolennot, joiden uskotaan olevan lääkekasvien tehokkuuden taustalla.

Perinteinen kansanparantaja manipuloi kasvien henkivoimia loitsujen avulla ja suojaa itsensä pahoilta hengiltä samantyyppisten maagisten laulujen avulla. Osan sairauksista uskotaan johtuvan suoranaisesti pahojen henkien tunkeutumisesta ihmiseen, tai henkiolennon lähettämästä kirouksesta.

Hoitovaihtoehdot Amazonian maaseudulla käyttävät uskonnollisia resursseja. Oireita ja sairauksia hoidettaisiin ei-uskonnollisilla keinoilla, jos niitä olisi tarjolla kohtuuhintaan, ja jos ymmärrys sairauksien taustalla olevista mekanismeista olisi ajanmukaista. Ihmisten tulotason ja tieteellisen tietämyksen kasvaessa uskonnollisia selityksiä käytetään vähemmän, mutta monelle uskonnolliset selitykset ovat vielä pitkään luonteva vaihtoehto, koska parempaan ei ole varaa.

Uskontojen (alkuperäisuskontojen ja kristinuskon muodostamien uskomusjärjestelmien) tarjoamat resurssit ovat aktiivisessa, jokapäiväisessä käytössä Perun Amazoniassa kuten monella muullakin alueella. Uskonnolliset resurssit tarjoavat välineitä on-

gelmanratkaisuun: käsitteitä ongelmallisen tilanteen jäsentämiseen, välineitä selittää tilanteita ja suunnata toimintaa sekä myös välineitä jäsentää ihmisten välisiä suhteita.

Amazonian maaseutuyhteisöissä uskonnolliset resurssit ovat intensiivisessä käytössä, mikä näkyy mm. siinä, miten paljon aikaa käytetään uskonnollisten käsitteiden motivoimaan toimintaan. Tästä syystä näiden yhteisöjen voi sanoa olevan varsin uskonnollisia.

Suomi on vähemmän uskonnollinen

Suomalainen yhteiskunta on monen muun hyvinvointivaltion tapaan vähemmän uskonnollinen, eli monet muut kuin uskonnolliset resurssit tarjoavat välineitä ongelmanratkaisuun ja ajan käyttöön. Esimerkiksi sairauksia ei pääsääntöisesti lueta pahojen henkien ja jumalolentojen aiheuttamiksi, ja vastaavasti hoitotavat ovat naturalistisia.

Elannon hankkimisessa ei ole tapana eikä tarpeen tynnytellä metsän tai jokien henkiä, vaan voi luottaa koulutuksen ja talouden tarjoamaan ennustettavuuteen (joka toki toisinaan on epävarmaa ja altistaa ihmiset toimeentuloriskeille). Viljasatoa ei tarvitse pyytää luojajumalalta, vaan voi käyttää testattua tietoa siitä mitkä tekijät vaikuttavat viljasatoon.

Toki monilla paikkakunnilla edelleen siunataan viljapeltoja eli luetaan loitsu, jonka avulla pyritään tuottamaan hyvä lopputulos, mutta tämä käytäntö on esimerkillinen kulttuurinen jäännös nostalgisessa uusiokäytössä: harvempi uskoo loitsun vaikuttavan viljasatoon.

Suomalaisilla on muutoinkin runsaasti vaihtoehtoja ajan käyttämiseen: voi kuntoilla, ahkeroida puutarhasa, seurustella ystävien kanssa tai katsoa televisiota. Näistä lukuisista aktiviteeteista vain harvat ovat

uskonnollisten resurssien jäsentämiä, ja erityisesti terveyttä ja sairautta koskevassa ongelmanratkaisussa uskonnollinen resurssointi on joko häviävän vähäistä tai päälle liimattua, kosmeettista, jolloin esimerkiksi lääkärikäynnin ja lääkkeiden käytön lisäksi luetaan loitsuja (rukoillaan).

Suomi on monen muun hyvinvointivaltion tapaan vähemmän uskonnollinen, jos sitä mitataan uskonnollisten resurssien käytöllä ongelmanratkaisussa ja sillä, kuinka paljon uskonnollisiin aktiviteetteihin investoidaan aikaa.

Maailmanlaajuisesti uskonnollisimpia maita ovat Nigerian, Indonesian ja Bolivian tapaan maat, joissa ihmisillä ei mene hyvin: terveydenhoito, koulutus, elinlääkkeitä, demokratia ovat kaikki heikoilla.

Uskontoja eli uskonnollisten resurssien käyttöä ongelmanratkaisun välineenä rapauttavat kolme asiaa: hyvinvointi, kulutusyhteiskunta ja tiede (Paul 2008).

Hyvinvointi

Hyvinvointi tarkoittaa mm. toimivaa terveydenhuoltoa, hyvinvointia palvelevia ennustettavia poliittisia ja taloudellisia järjestelmiä, sosiaaliturvaa ja koulu-

tusta. Epävarmuuden hallintaan hyvinvointiyhteiskunnassa ei tarvita uskonnollisia resursseja.

Yhteiskunnissa, joissa valtio tarjoaa hyvinvoinnin rakennusaineet, kansalaisilla ei ole varsinaista tarvetta käyttää uskonnollisia resursseja näillä elämänalueilla, mutta uskonnolliset yhteisöt, esimerkiksi Suomen evankelis-luterilainen kirkko toimii aktiivisesti näillä alueilla, koska ne ovat ihmisten kannalta tärkeitä. Suomalaiset odottavatkin evankelis-luterilaisen kirkon paikkaavan hyvinvointiyhteiskunnan jättämiä aukkoja, vastaavan siirtymärituaaleista ja hoitavan hautausmaat (Kääriäinen et al. 2003).

Hyvinvointiyhteiskunnassa uskonnolliset yhteisöt joutuvat tarjoamaan tämänpuoleisia, immanentteja hyviä asioita, eivätkä voi keskittyä uskontojen perinteeseen työsarkaan, tuonpuoleiseen ja sitä asuttaviin yliluonnollisiin olentoihin.

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon sosiaali- ja perhepoliittiset kannanotot kuten ”Kohti yhteistä hyvää” tai ”Rakkauden lahja” ovat argumentaationsa ydinalueilla sekulaareja, ne vetoavat talonpoikaisjärkeen ja oikeuttavat toimintasuosituksiaan ohjeiden oletetuilla hyödyllisillä seurauksilla. ”Rakkauden lahjassa” suositellaan lasten pitämistä sylissä ja kodin kohtuullista siivousta. Molemmat pystyy ymmärtämään ja hyväksymään, vaikka ei olisi yhtään kristinuskon käsitettä käytössä.

Hyvinvointiyhteiskunta haastaa uskonnollisten resurssien käytön kahdella tavalla: Yhtäältä epävarmuutta on vähemmän, elämä on ennustettavampaa ja turvallisempaa, eikä ole tarpeen postuloida kohtalosta vastaavia yliluonnollisia olentoja. Toisaalta uskonnolliset yhteisöt joutuvat osallistumaan immanenttien hyötyjen tuottamiseen sekulaareilla argumenteilla, joka saa kysymään, onko uskonnoilla jotain erityistä lisäarvoa hyvän elämän tavoittelussa. Pääsääntöisesti on niin, että kun ihmisillä menee huonosti, uskonnoilla menee hyvin.

Kulutusyhteiskunta

Kulutusyhteiskunnan perusajatus on, että ihmiset ovat kuluttajia, jotka ostavat hyödykkeitä saadakseen hyötyjä. Hyödykkeiden tarjontaa joudutaan

räätälöimään asiakkaiden mieltymysten mukaan, ja palvelujen tarjoajat, jotka eivät onnistu vastaamaan kuluttajien odotuksiin, katoavat markkinoilta.

Kulutussyhteiskunnan idea on, että kaikella on hintansa ja että oikea hinta löytyy vapailla markkinoilla, kysynnän ja tarjonnan mukaan. Hyvinvointivaltioissa uskonnolliset hyödykkeet eivät enää ole kovinkaan haluttavia esimerkiksi maailmanseilyksinä, ja tämän vuoksi niitä räätälöidään erilaisille asiakasryhmille sopiviksi. Suomen evankelisluterilainen kirkko räätälöi messuja motoristeille, metsänkävijöille, veneilijöille ja metallimusiikin ystäville, tuottaa karnevalisoituja nuorisotapahtumia kuten Maata näkyvissä -festivaalit, ja investoi kalendaarirituaalien näyttävyyteen, joulun ja pääsiäisen tilaisuuksiin. Luterilaisuuden rentoutta korostetaan ja sanoma muokataan armopainotteiseksi – helvetin kärventävillä liekeillä ei hankita asiakkaita kulutussyhteiskunnassa.

Osallistuessaan kulutussyhteiskuntaan uskonnolliset yhteisöt tuotteistavat ja hinnoittelevat hyödykkeensä muiden sekulaarien toimijoiden tapaan, ja kilpailevat ihmisten ajallisista ja muista investoinneista. Agraarin ajan Suomessa sunnuntain pääasiallinen viettotapa oli osallistuminen jumalanpalvelukseen, kulutussyhteiskunnassa on lukuisia muita tapoja viettää aikaansa. Tuotteiden räätälöinti erilaisia kuluttajaryhmiä varten vahvistaa tilannetta, jossa kuluttajat kysyvät, mitä hyötyä heidän on investoida hyödykkeeseen X. Tuoko se hyvinvointia, elämälle sisältöä, parempaa terveyttä, onnellisempia ihmissuhteita, viihtyisiä asuinalueita jne.?

Näiden hyödykkeiden tarjonnassa uskonnolliset yhteisöt joutuvat pakostakin karsimaan yliluonnollisia aineksia, koska niiden oletettua yhteyttä eri elämänalueiden hyödykkeisiin on vaikea perustella. Luontevimmin esimerkiksi Suomen evankelisluterilainen kirkko toimii sosiaalipolitiikan alueella, kasvatusta ja hoivatyössä, jossa eksplisiittisille arvolähtökohdille on tilaus.

Kulutussyhteiskunta yhteismitallistaa yhteiskunnan toimijat, eikä erityistä, varsinkaan yliluonnol-

lista mandaattia ole helppo perustella. Erityisesti uskontojen ajatus, että on olemassa hinnoittelun ulottumattomissa olevia asioita, voi olla vaikea yhdistää asiakaslähtöiseen tuotteistamiseen ja hyödykkeiden räätälöintiin. Tässä mielessä kulutussyhteiskunta rapauttaa uskonnollisten resurssien käyttöä päätöksenteossa.

Tiede

Tiede haastaa uskonnon todellisuuden kuvaamisessa, selittämisessä ja ennustamisessa. Uskontojen kosmogoniset myytit ovat fiktiivisiä, eikä uskontojen tarjoamilla resursseilla ole käyttöä todellisuuden ymmärtämisessä. Jos hyvinvointiyhteiskunnan kansalainen (tai kuka tahansa) haluaa tietää, millainen on maailman kehityshistoria, miten terveyden ja sairauden mekanismit toimivat tai milloin tulee seuraava auringonpimennys, ei hänellä ole perusteita käyttää uskontojen resursseja, vaan tieteen tarjoamia ongelmanratkaisuvälineitä.

Tiede haastaa uskontojen todellisuuskäsitykset. Astetta vaativamman haasteen tarjoaa tieteelliseen tietoon perustuva teknologia. Hyvä teknologia toimii, koska se perustuu todellisuutta koskeviin teorioihin. Jos jokainen käsipuhelimen käyttäjä joutuisi kysymään, millaisessa todellisuudessa laitteen toiminta on mahdollista, teknologian ja tieteen haaste suhteessa uskontoihin olisi vieläkin artikuloitumpi.

Teologinen sofistikaatio tuottaa uskonnollisista resursseista muunnoksia, jotka tavalla tai toisella saadaan yhteensopiviksi tieteellisen aineksen kanssa. Nämä tieteen ja uskonnon yhdistämiset ovat monesti seurauksiltaan katastrofaalisia. Esimerkeiksi käyvät George Washington -yliopiston islamin tutkimuksen professori Seyyed Hossein Nasr (2006) tai Cambridgen yliopiston matemaattisen fysiikan emeritusprofessori John Polkinghorne (2006).

Nasr ei tyydy etsimään tieteen ja uskonnon mahdollisia jaettuja alueita vaan väittää, että kaikkeen tieteeseen tarvitaan lähtökohdaksi Koraani, joka tarjoaa tutkimukselle optimaalisen maailmankuvallisen kehyksen: kemiasta tulee parempaa kemiaa, kun loppulauseessa kiitetään jumalaa, ja embryolo-

giasta tulee parempaa, kun siinä otetaan tarkemmin huomioon Koraanissa olevat (hajanaiset) huomiot ihmisen ontogeneesistä.

John Polkinghorne esittää hänkin erityistieteitä koskevia parannusehdotuksia: esimerkiksi fyysikaalisen universumin relatiivisuus tulisi paremmin ymmärretyksi, kun fyysikko ottaisi lähtökohdaksi pyhän kolminaisuuden elementtien relatiivisuuden, tai universumin matemaattinen ymmärrettävyys olisi luontevampaa, jos postuloidaan hyväntahtoinen, matematiikkaa harrastava luojajumala.

Uskontojen postuloimat yliluonnolliset olennot eivät kuulu todellisuuden kalusteluetteloon, ja tämä laittaa uskonnot altavastajaan asemaan tieteen ja teknologian voimistaessa otettaan eri elämänaluilla.

Mitkä uskonnot pärjäävät?

Hyvinvointivaltioissa, joissa kulutusyhteiskunta ja tiede voivat hyvin, uskontojen räätälöidyt versiot voivat kohtalaisesti. Ne tarjoavat ihmisille performansseja, ajanvietettä, elämyksiä ja kalendaarirituaaleja. Samalla ajatus, että uskonnoissa olisi jotakin vakavasti otettavaa, heikentyy.

Globaalisti uskonnoista pärjäävät esimerkiksi heluntailaisuus ja muu karismaattinen kristillisyyden ns. murrostalouksien alueilla, joilla hyvinvointivaltioita ollaan vasta rakentamassa ja joilla uskonnot tarjoavat keinoja hallita epävarmuutta. Esimerkiksi Saharan etelänpuoleisen Afrikan maat tai osa Latinalaisen Amerikan maista on karismaattisille liikkeille otollisia alueita.

Brasilian suurkaupunkien slummialueilla yksi keskeinen syy helluntailaisuuden suosioon on sen konkreettinen lupaus sairauksien parantamisesta rukouksen avulla ja lupaus protestanttisen etiikan mukaisesta työnteon tuottamasta menestyksestä. Toinen esimerkki kannatusta lisäävistä uskonnoista ovat mormonismi ja islam esimerkiksi Filippiineillä. Syynä on ennen kaikkea korkea jälkeläistuotto, joka ei vaadi uusia käännynnäisiä kovinkaan paljoa.

Murrostalouksien uskonnollisuus laantuu ajan myötä, ja korkean jälkeläistuoton uskonnot joutu-

vat hyvinvoinnin tavoittelun, kulutusyhteiskunnan ja tieteen haastamiksi (Paul 2008).

Sekulaari humanismi ja kriittinen uskontotiede

Tieteellisen kulttuurin eteneminen on perustunut kahteen seikkaan. Yhtäältä todellisuuden kompleksinen, systeeminen luonne on tullut pala palalta tutuksi. Toisaalta tieteellinen kulttuuri on jalostanut omia käsitteiden systeemejään eli teorioitaan – argumentaatio eli perustelujen etsiminen ja ajatusten uskottavuuden koettelu on jalostanut tieteellistä kulttuuria. Tutkittavien systeemien ja tutkimuksessa käytettävien käsitejärjestelmien entistä intensiivisempi kohtaaminen on vienyt ymmärrystä ja teknologiaa eteenpäin.

Ilman todellisuuden kalustukseen kuuluvien systeemien tuntemista me emme ymmärtäisi esimerkiksi eliöiden lisääntymistä emmekä myöskään osaisi rakentaa toimivia tietokoneita.

Systeemiajattelu eli ilmiöiden sijoittaminen erilaisten kokonaisuuksien osaksi on tieteellisen ajattelun ja teknologisen kehitystyön yleistyökalu. Tutkimuskohteen rajaaminen, sen ominaispiirteiden ja kompleksisuuden kuvaaminen on systeemiajattelun soveltamista.

Systeemiajatteluun sisältyy myös tieteen kriittinen, itseään reflektioiva kytkös, käsitteellisen minäkeskeisyyden vaatimus: jos tieteessä käytetyt maailmankuvan muodostamisen välineet ovat parhaiten perusteltuja, muut tavat muodostaa maailmankuvia ovat huonommin perusteltuja. Jos teorian perusteella voidaan rakentaa toimiva laite, on se ainakin alustava osoitus teorian uskottavuudesta. Systeemiajattelun kriittinen tiedonintressi on pragmaattinen totuuden tavoittelu, perusteiden kysyminen ja parhaiten perusteltujen ajatusten kultivointi.

Uskontotieteessä systeemiajattelun työsarkea on erityisen haasteellinen. Systeemiajattelun kannalta katsottuna uskontotieteen tutkimuskohteena oleva ihminen on uskomuksien ja halujen perusteella toimiva intentionaalinen systeemi, jonka perustava ominaisuus on rationaalisuus. Uskonto, erotukseksi

muusta inhimillisestä toiminnasta, perustuu maailmankuviin jotka postuloivat yliluonnollisia olentoja, ja näitä olentoja koskevien maailmankuvien rationaalisuuden arviointi on yksi systeemiajattelua soveltavan uskontotieteen tehtävä (Kamppinen 2009).

Kriittinen uskontotiede kysyy, millaisia ovat uskontojen tarjoamat kulttuuriset resurssit, todellisuuskuvat ja päättelysäännöt. Millaisia malleja uskontoa käyttävä intentionaalinen systeemi saa käyttöönsä, ja onko niille perusteita?

Uskontojen maailmankuvat kalustavat todellisuuden olioilla, joita ei parhaimman tietämyksen perusteella ole olemassa, ja jotka nykyajan konteksteihin vakaumuksina päätyessään voivat aiheuttaa silmitöntä tuhoa. Kriittinen uskontotiede ottaa tieteellisen kulttuurin vakavasti, eikä pidä uskontojen ja tieteen maailmankuvia vain tasavahvoina kertomuksina, joiden totuudesta ei voi sanoa mitään.

Sekulaari humanismi on järkipöörästä, ihmiskeskeistä, demokratiaan, tieteeseen ja teknologiaan tukeutuvaa maailmantulkintaa, jossa vakuuttava perustelu, perusteiden kriittinen ja vapaa etsintä ja koettelu ovat ohjenuoria. Sekulaari humanismi on tieteellisen kulttuurin paras kasvualusta.

Sekulaarin humanismin uskontokritiikki on suoraviivaista: uskonnot eivät tarjoa vakuuttavia perusteita eettiselle toiminnalle, kasvatukselle, perhe-elämän tai yhteiskunnan organisointiin, tieteellisen tutkimuksen suuntaamiseen, ympäristöpolitiikkaan tai oikeastaan mihinkään asiaan, mistä modernissa yhteiskunnassa pitäisi päättää.

Tieteellisessä tutkimuksessa ei majaile yliluonnollisia olentoja

On totta, että esimerkiksi Suomen evankelisluterilainen kirkko toimii aktiivisesti ympäristö- ja perhepolitiikassa, mutta se ei tee uskonnollisista perusteista sen vakuuttavampia. Uskonnolliset yhteisöt toimivat monilla eri sektoreilla, joskus hyvin tuloksin, mutta samat palvelut saataisiin tuotettua myös ilman uskontojen symboliikkaa.

Monet kirkon työntekijät ovat ottaneet eettisen asiantuntijan roolin yhteiskunnassamme, mutta se

kertoo enemmän teologisen koulutuksen filosofisesta tasosta kuin uskonnon arvosta eettisten ongelmien ratkaisussa. Pienellä vaivalla voisi parantaa kristinuskon eettistä ohjeistoa poistamalla sieltä kaikkein arkaaisimmat julmuudet.

Sekulaarin humanismin teesi on yksinkertainen: uskonnolliset perusteet eivät ole vakuuttavia perusteita, vaan ne ovat jäänteitä, joilla ei pitäisi olla roolia julkisessa rationaalisessa keskustelussa.

Tieteellinen tutkimus, kohdistui se uskontoihin tai yksisoluisiin, pitää todellisuutta naturaalisena, systemisenä kokonaisuutena, jossa ei majaile yliluonnollisia olentoja ja josta saadaan perusteltua tietoa kriittisen tieteellisen menetelmän avulla. Tieteellinen tutkimus alalla kuin alalla sitoutuu käyttämiensä menetelmien ja tekemiensä taustaoletusten optimaalisuuteen eli siihen, että niille on paremmat perustelut kuin muille, kilpaileville maailmankuville.

KIRJOITUS ON ILMESTYNYT ALUNPERIN
FUTURA-LEHDESSÄ 2/2010.

Kirjallisuus:

Kamppinen, M. 2009: *Systeemiajattelu, rationaalisuus ja uskonto*. Turun yliopisto, Uskontotiede, Turku.

Kääriäinen, K., Ketola K. & Niemelä K. 2003: *Moderni kirkkokansa*. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 83, Tampere.

Nasr, S.H. 2006: *Islam And Science*. Teoksessa P Clayton (ed.) *The Oxford Handbook of Religion and Science*. Oxford University Press, Oxford.

Paul, G. 2008: *The Big Religion Questions Finally Solved*. Free Inquiry.

Polkinghorne, J. 2006: *Christianity And Science*. Teoksessa P Clayton (ed.) *The Oxford Handbook of Religion and Science*. Oxford University Press, Oxford.

Kaamos alkaa olla kohta onneksi ohi ja päivä kääntyy valoisemmalle puolelle. Sattumalta myönteinen uutisointi Valkeekorvavalolle ajoittui jälleen pimeyden ka-
jon aikoihin. Medioissa kerrottiin näyttävästi, jotta suurin osa kaamosoireisista koki kaikkien oireidensa poistuvan korvavalolla kliinisessä tutkimuksessa.

Minusta on kummallista, että kaksoisokkotutkimusta ei ole edelleenkään tehty eikä käpylisäkkeen aktiivisuutta tutkittu seuraamalla vaikkapa koehenkilöiden veren pimeähormonipitoisuuksia.

Ehkä uusi mainos – vai oliko se tutkimus – ilmestyy jälleen ensi syksynä.

Uri Geller poikkesi Porvoossa. Se ammattitaikuri, joka 70-luvulla huijasi suomalaisyleisöä suorassa tv-lähetyksessä. Minunkin piti käydä erään kuvausryhmän kanssa herraa tapaamassa. Jostakin syystä tapaamispäivän lähetessä asiat koko ajan mutkistuivat. Lopulta rahavaatimukset kasvoivat sellaisiksi, että produktiosta päätettiin kokonaan luopua.

Niin paljon mahdollinen skeptikon läsnäolo Gelleriä pelotti.

Saan tasaisesti kysymyksiä yleisöltä vallan monenlaisista asioista. Hiljattain minulle soitettiin salaisesta numerosta ja esitettiin kysymys: ”Miksi Kolumbuksen muna seisoo?” Ennen kuin ehdin sulkea,

kysyjä selitti tarkoittavansa väitettä, että juuri kevät-päiväntasauksena parin tunnin tarkkuudella kananmunan saa pysymään pystyasennossa sen kapealla päällä.

Selitin parhaani mukaan asian olevan täysin riippumaton päivästä, jos temppu yleensä on onnistuakseen. Kehotin häntä myös miettimään, miksi moinen ilmiö koskisi vain munia. Silloinhan minkä tahansa esineen pitäisi kyseisenä aikana pysyä merkittävästi tasapainossa, vaikkapa yksijalkaisen pöydän.

Kysyjä kuunteli hiljaa ja kysyi sitten: ”Onko asiaa tutkittu tieteellisesti?”. Vastasin siihen, etten oikeasti tiedä, onko juuri tästä tapauksesta tehty tutkimusta, mutta ei ole kuitenkaan tehty havaintoa painovoiman poikkeuksellista käytöksestä juuri kevät-päiväntasauksen aikoihin. Asialla nimittäin voisi olla merkitystä jopa markettien itsepalveluvaakojen toimintaan, jolloin joku olisi asian varmasti jo huomannut.

Puhelun päätteeksi soittaja totesi, ettei asiaa siis ole tieteellisesti tutkittu. Niinpä hänelle jäi ilmeisesti avoimeksi kysymys, miksi muna pysyy tasapainossa.

Ihmisten vakuuttaminen on toisinaan vaikeaa.

PERTTI LAINE

Huijauksia Porvoon mitalla

Teksti ja kuvat Heikki Nevala

Maailmankuulu mystikko Uri Geller vieraili 26. marraskuuta Suomen Porvoossa Ajatuksen voima -messuilla. Kyseessä oli erilaiseen rajatiedon esittelyyn ja kaupusteluun keskittynyt

tapahtuma Hengen ja tiedon -messujen tapaan. Liput Urin luennolle maksoivat 55 euroa – messuille muutoin vain 5 euroa. Lipun maksaneita oli paikalla noin 200 henkilöä.

Skeptikkona ja taikurina lähdin katsomaan Uri Gelleriä ristiriitaisin tuntein. Viime vuosiina Geller on lähentynyt taikuriyhteisöä, ja hänestä kirjoitettiin laajalti muun muassa amerikkalaisessa taikurien ”Genii”-lehdessä maaliskuussa 2009. Kyseisessä jutussa kerrottiin, että Geller melkein kävi hakemassa hänelle taikurien myöntämän palkinnon, mutta tuli lopulta toisiin aatoksiin.

Suomessa nähtiin TV5-kanavalla keväällä ulkomainen taikurikilpailuohjelma, jonka toisena tuomarina toimi Uri Geller. Maailman taikuripiireissä erittäin arvostettu lontoolainen David Berglas on useissa yhteyksissä kertonut Gellerin kuuluvan hänen ystäväpiiriinsä.

Näiden tietojen perusteella oletin, että Geller on pikkuhiljaa alkanut myöntää, että hänet 70-luvulla maailmanluokan maineeseen nostaneet ”ihmeet” olivat vilpillisiä. Asia on kyllä hyvin tiedetty ilman Gellerin tunnustustakin, mutta hänen oma todistuksensa olisi viimein naula arkkuun kiistelyssä Urin esittämien ihmeiden aitoudesta.

Lähdin siis katsomaan Gellerin esitystä sillä oletuksella, että hän on jollakin tapaa muuttunut mies ja muuttanut kertomustaan yliluonnollisista kyvyistään. Näin ei kuitenkaan ikävä kyllä ainakaan Porvoon tilaisuudessa ollut asian laita, vaan lähes kaksituntisen puheensa tai esityksensä aikana Geller kertoi edelleen uskomattomia, mutta epäuskottavia tarinoita.

Hän myös esitti paraativuosiensa psykikon tai mentalistin repertuaariaan.

Samat vanhat jutut

Gellerin vaiheisiin on perehtynyt muun muassa James Randi kirjassaan ”The Truth About Uri Geller”. Tutustuin ennen Gellerin luentoa omasta hyllystäni löytyneeseen pieneen kirjaseen ”Gellerism Revealed”, jonka on kirjoittanut Ben Harris. Kirjassa Harris kuvailee ja paljastaa Gellerin 70-luvulla tekemät tunnetuimmat huijaukset.

Itse asiassa nyt Porvoossa Geller teki melko lailla samoja ”ihmeitä” kuin aikoinaan 70-luvulla: lusikat

taipuivat, pysähtyneet kellot alkoivat toimia ja kompassin neula liikkui mystisesti. Uutta oli ehkä vain Gellerin kädessä itänyt siemen, tai yksi siemen, sillä hänellä oli niitä koko kourallinen. Videotykin välittämänä katsomo näki, kuinka yksi siemen kasvoi pieneksi iduksi.

Geller ei ole koskaan ollut taikuri sanan varsinaisessa merkityksessä, mutta hän on käyttänyt samanlaisia menetelmiä ja keinoja kuin taikurit. Lisäksi voidaan sanoa, että Geller on vaikuttanut taikureihin varsin yksinkertaisilla ja suoraviivaisilla huijausmetsodeillaan. Niillä hän on todistanut, että jos ihmiset haluavat uskoa ihmeisiin, ei tarvita monimutkaisia tai vaikeita tapoja luoda illuusio niistä. Karismaattinen esiintyjä riittää ja jokin puhetta tukeva pieni teko, joka voi kasvaa ihmeiden mittasuhteisiin.

Geller on myös muutamissa yhteyksissä todennut, että hän ihmettelee itsekin, millaisen massahysterian lusikoiden taivuttelu aiheutti. Saman hän totesi Porvoon luennollakin, ohimennen. Ben Harris toteaa kirjassaan, että Geller on erittäin hyvä puhuja, joka pystyy pitämään kuulijat otteessaan. Harrisin mukaan Geller uskottelee yleisölleen, että hänen ihmeensä eivät toimi, jos yleisö ei tue häntä ajatuksen tasolla. Kun yleisö on saatu mukaan tukemaan Gelleriä ”ihmeiden” toteutuksessa, hän voi pillipiiperina johdattaa yleisöä haluamaansa suuntaan.

Yksikään oma lusikka ei taipunut

Porvoossa Geller pyysi näyttämölle henkilöitä, jotka haluavat lopettaa tupakoinnin. Uri kehotti parisataapäistä yleisöä huutamaan yhdessä tupakoitsijoille käskyn ”LOPETA”. Kuinka tehokasta tämä oli ja moniko todella on nyt lopettanut tupakoinnin, ei varmaan ole kenenkään tiedossa. Luultavasti suggestiivisimmat tupakoitsijat ovat lopettaneet paheensa ainakin väliaikaisesti.

Geller myös pyysi yleisöä ajattelemaan mielessään erään katsojan heille näyttämää väriä, jonka hän sitten pystyi kertomaan. Lisäksi yleisö sai kokeilla katsomossa voimiaan omiin lusikoihinsa, joista tosin yksikään ei taipunut. Vain Gellerin käsissä olleet lusikat taipuivat.

Geller näyttää positiivisen ja negatiivisen ajattelun vaikutuksen katsomosta poimittuun avustajaan. Suggestiivisessa testissä katsoja ei saa kättään taivutettua alas.

Geller mainostaa nettisivuillaan itseään motivoivaksi ja inspiroivaksi puhujaksi. Porvoossa hän aloitti esityksensä lupaamalla, että se tulee muuttamaan kaikkien kuulijoiden elämän. Esitys sisälsi useita näennäistieteellisiä todistuksia, kuten esimerkiksi sen, miten Uri perusteli kuoleman jälkeisen elämän.

Uri kertoi tieteen todistavan, että energia on ikuista. Katsojat nyökyttelivät, että näin on. Tästä Geller veti johtopäätöksen, että koska ihminen on myös energiaa, kuolemanjälkeinen elämä on aukottomasti perusteltu. Varsin kritiikitön yleisö oli tästä todistuksesta silmin nähden otettu.

Geller otti myös yllättäen esiin Albert Einsteinin ja hänen suhteellisuusteoriaansa, lisäksi hän mainitsi

Newtonin painovoimateorian. Hänen oma lisänsä näihin teorioihin oli "Law of Attraction" eli vetovoiman laki. Tämä hänen esittämänsä tarkoitti, että myönteisellä ajattelulla olet eräänlainen majakka, joka lähettää positiivista energiaa universumiin. Universumi vastaa myönteisyytesi. Kielteinen ajattelu taas toimii käänteisesti.

Kaiken kaikkiaan Urin oma "teoretisointi" oli aikamoista huttua, eikä esimerkiksi Einsteinin nimen mainitseminen tehnyt Gelleristä sen suurempaa ajattelijaa.

Yllättävä kehotus

Gellerin esitys alkoi ainakin viidentoista minuutin

Näyttämöllä on katsojia, joiden tupakanhimon Uri lupaa lopettaa kertalaakista. Lähes kaikki näyttämölle pyydytetyt tupakoijat lupaavat lopettaa tupakoinnin.

tunteisiin vetoavalla kertomuksella siitä, miten hän varttui Tel-Avivissa köyhän yksinhuoltajaäidin kasvattamana. Jossakin vaiheessa kertomusta, Urin lapsuudessa, hän kohtasi mystisen lasermaisen valosäteen, joka sädetti häntä keskelle otsaa. Tämän jälkeen Geller huomasi itsellään uskomattomia kykyä taivuttaa muun muassa metallia tahdonvoimallaan.

Nuoruudestaan Geller kertoi sen verran, että hän oli aikoinaan Israelissa muun muassa valokuvamalli. Mutta vasta armeija-aikoinaan hän tuli tunnetuksi ihmeidentekijänä. Hän päätyi esittelemään ”kykyjään” muun muassa korkeille sotilasjohtajille.

Esitelmän ensimmäisen tunnin Uri kertoi oman elämänsä uskomattomista vaiheista. Puhe oli mo-

nin paikoin väritettyä. Esimerkiksi nykyistä varallisuuttaan hän perusteli sillä, että hän oli kyennyt ylikuonnollisilla kyvyillään paikantamaan öljylähteitä ja kultasuonia.

Ehkä hiukan yllättäen Geller kuitenkin totesi, että jos sairastut, mene oikealle lääkärielle ”mumbo-jumbo”-parantajien sijaan, koska et voi tietää, kuka parantajista omaa oikeita kykyjä. Oikean lääkärin suositteleminen aiheutti varmaan närää osassa kuulijoita, jotka olivat itse kyseisiä ”parantajia”.

Lapsityövoimaa

Kun Geller otti esityksessään esiin yleisön tuomat lusikat, hän pyysi lavalle kymmenen lasta. Tilanne

Lapset ja Geller yrittävät idättää Urin käteen kaadettuja siemeniä. Geller ”onnistuu”, kun valmiiksi idätetty siemen nousee kasan alta kuin mystisesti esiin.

oli outo. Pikkulapset istuivat näyttämöllä ihmetellen heille tarjottuja lusikoita. Samaan aikaan Geller itse poukkoili vuoroin katsomon etuosassa ja vuoroin näyttämöllä pyytäen ihmisiä ottamaan käsiinsä omia lusikoitaan.

Näyttämöllä olleiden lusikoiden Uri kertoi olevan katsojien tuomia, mutta kuitenkin ne olivat paikalla ennen esitystä. Lusikoissa saattoi olla muutama katsojien lusikka, mutta niiden joukossa saattoi yhtä hyvin olla myös Urin omia lusikoita.

Ensimmäinen Urin lusikkatempu tehtiin hänen itse valmistelemallaan lusikalla, jossa hän käytti avustajanaan tyttöä. Kyseessä oli tunnettu, yksinkertainen mutta vaikuttava tempu, jossa lusikka on taivutettu etukäteen katkeamispisteeseen tai lähelle sitä, ja esityksen kuluessa se lopulta katkeaa kokonaan. Näin valmistellulla lusikalla voi kuitenkin koputtaa pöytää ja se vaikuttaa kaikin tavoin ehjältä lusikalta huolettomasti esiteltynä.

Toinen lusikkatempu – tempuista voi hyvin tässä tapauksessa puhua – oli manipulaation perustuva. Siinä Uri yksinkertaisesti väänsi lusikkaa yleisön sitä huomaamatta. Tilaisuuksia hänellä oli siihen enemmän kuin tarpeeksi, sillä hän liikkui jatkuvasti,

oli selin yleisöön jne.

Yleisö oli lusikan taivutuksista otettu. Koko tämä episodin lapset istuivat näyttämöllä hypistellen omia lusikoita ihmeissään. Uri käytti samaa lapsikatrasta tukena myös silloin, kun hän ”liikutti psyykkisesti” kompassin neulaa. Ehkä hän ajatteli, että lapset näyttämöllä luovat viatonta tunnelmaa ja lisäävät sympatiaa esiintyjää kohtaan.

Viikonlopun viihdepläjäys

Gellerin esitelmä oli sekoitus karismaattisen puhujan väkevää puhetta ja aiemmin kerrottujen kaltaisia demonstraatioita Urin kyvyistä. Tilaisuus ei tehnyt minuun lähtemätöntä vaikutusta.

Luulen, että osa yleisöstäkin piti Gelleriä enemmän esiintyjänä ja ”huijarina” kuin todellisena ihmeentekijänä. Mikä ei ole ihme, sillä niin paljon hänestä on puhuttu ja kirjoitettu viime vuosikymmeniä.

Uri Geller saapui Porvooseen eräänlaisena supertähtenä, mikä veti paljon kuulijoita riippumatta siitä, että lippujen hinta oli korkea. Legendaarisen huijarin näkeminen kävi lauantai-iltapäivän viihteestä.

Skeptikko 20 v. sitten

URI GELLERIN avoin kirje kaikille skeptikkoyhdistyksille (saapunut Skepsis-yhdistykselle kesäkuussa 1991): 1970-luvun alusta asti James Randi on yrittänyt tyrmätä minut. Päätin olla välittämättä hänen hyökkäyksistään, jotka kohdistuivat enimmäkseen minun kykyjäni vastaan. Viime vuosina hänen lausuntonsa minusta ovat kuitenkin olleet pöyristyttäviä, herjavia ja solvaavia valheita, jotka ovat loukannet minua ja perhettäni sekä aiheuttaneet minulle arvaamatonta vahinkoa. ... Randi on myös herjannut ja solvannut ystäväni Eldon Byrdiä, joka on myös haastanut hänet oikeuteen. Byrdin jättämän kanteen mukaan Randi on sanonut: "Eldon Byrd oli mukana Uri Gellerin kanssa aloittamassa kiristyskampanjaa minua vastaan, syyttäen minua lasten ahdistelijaksi. Byrd on nyt itse vankilassa Washington D.C.:ssä lasten ahdistelusta tuomituna, ja tulee olemaan siellä seuraavat kuusi vuotta." ... Eldon Byrd ei ole lasten ahdistelija, sikäli kun tiedän. Häntä ei ole koskaan tuomittu siitä eikä vangittu sellaisesta rikoksesta. ... Avoimessa kirjeessään Randi sanoo, että minä olen aikonut haastaa hänet oikeuteen "jokaisessa osavaltiossa ja jokaisessa maassa". Todellisuudessa olen sanonut, että tulen haastamaan hänet oikeuteen jokaisessa maassa, jossa minun lailliset oikeuteni antavat minulle mahdollisuuden estää häntä levittämästä valheita minusta. Tällä hetkellä käynnissä on kaksi minun alulle panemaani oikeusjuttua Randia vastaan, ei neljä kuten Randi väittää. Kaksi juttua, jotka hän väittää voittaneensa, on itse asiassa jätetty käsittelemättä teknisten syiden vuoksi. Yhdessä tapauksessa en ehtinyt kannella ennen vanhentumissäännöksen mukaista aikarajaa, ja toisessa, joka koski japanilaisessa lehdessä ollutta herjausta, raukesi koska lehdellä ei ollut levikkiä USA:ssa. ... Minun nostamani kanteet ovat kaikkea muuta kuin joutavaa kiusantekoa, kuten hän sanoo avoimessa kirjeessään. Jos nämä oikeusjutut olisivat joutavia, niiden kiistäminen ei varmaankaan olisi tullut maksamaan 155 000 dollaria asianajajien palkkioina. ... Tiedän, että useimmat teistä ovat skeptikkoja, ettekä ehkä ole kovin kiin-

nostuneita minun näkökulmastani. Mutta tässä ei ole kyse vain väittelystä skeptikon ja psykikon välillä. Kysymyksessä ovat korkeammat periaatteet.

AVOIN KIRJE JAMES RANDILTA (päivätty 11.5.1991): Uri Geller on ilmoittanut, että hän aikoo haastaa minut oikeuteen "jokaisessa osavaltiossa ja jokaisessa maassa". Hänellä on parhaillaan neljä oikeusjuttua minua vastaan. Kaksi niistä olen voittanut (ja joutunut maksamaan 155 000 dollaria oikeuskuluja). Yhden haasteen hän on luvannut jättää minua vastaan Japanissa, ja yksi on juuri jätetty Kaliforniassa. Viimeksi mainittu koskee kahta lausetta, jotka sanoin hänestä International Herald Tribune -lehden toimittajalle: 1) Geller on huiputtanut joitakin tiedemiehiä, 2) Hänen tempunsa ovat samankaltaisia kuin ne, joita painettiin muropakettien takakansiin silloin, kun minä olin lapsi. Tämä on selvästi joutavanpäiväinen oikeusjuttu, ja näyttää sitä että Geller käyttää oikeusprosesseja murtaakseen minut taloudellisesti ja estääkseen minua sanomasta sitä, minkä tiedän totuudeksi. Minulla on perustuslain suoma oikeus puhua totta, enkä aio antaa sitä oikeutta pois. Olen eronnut Yhdysvaltain skeptikkojärjestöstä CSICOPista, koska järjestö on mainittu toisena vastaajana minua vastaan nostetuissa kanteissa, enkä halua CSICOPin joutuvan enää vedetyksi mukaan oikeusjuttuihin, jos ja kun taas joskus mainitsen Gellerin nimen. Tämä päätös on ollut minulle hyvin vaikea. Jos nämä oikeustoimet jatkuvat, minun on vaiettava, koska en pysty maksamaan enempää oikeuskuluja. CSICOP on jo hiljennetty, ja minä olen seuraava, ilmeisesti. Minulla ei juuri nyt ole rahaa puolustukseni jatkamiseen. On ehdotettu, että perustettaisiin rahasto, jonka turvin voisin jatkaa puolustautumistani Gellerin rasittavia syytteitä vastaan. Toivottavasti se onnistuu. Olen pulassa, ystävät. Tarvitsen apua.

LAINAUKSET LEHDESTÄ SKEPTIKKO 12/13, SYKSY 1991

SKEPTIKOT VERKOSSA:

WWW.SKEPSIS.FI/JULKAISUJA/SKEPTIKKOLEHTI.ASPX

Kun väittelet idiootin kanssa pidä varasi ettei hän tee samoin

Teksti Ilpo V. Salmi

Hengen ja tiedon messut Etelä-Haagassa Helsingissä pyysivät tässä rajatiedon tapahtumassa mukana olleita kertomaan kokemuksistaan messuista ja niiden muuttumisesta 29 vuoden aikana. Skepsiksen entinen puheenjohtaja ja nykyinen kunniapuheenjohtaja Ilpo V. Salmi on osallistunut miltei kaikkiin messuihin, ja hän pääsi paikalle muistelemaan vanhoja ja tekemään tietoiskun sunnuntaina 9. lokakuuta. Seuraavassa Salmen esitys pähkinänkuoressa.

Mikä on Skepsis?

Skepsis on tieteellinen yhdistys, jonka tontti on parnormaaleihin ilmiöihin liittyvät väitteet ja uskomukset. Skepsis ei siis itse tee tutkimusta, vaan seuraa kenttää ja puolustaa rationaalista ajattelua. Skepsis on Tieteellisten seurain valtuuskunnan jäsen, ja sen asema on siis Suomessa lakisääteinen. Seura pyrkii toteuttamaan yliopistolaitoksen ns. kolmatta tehtävää eli tieteestä tiedottamista (laajemmin: valistusta, enlightenment).

Miten Skepsis tuli mukaan Hengen ja tiedon messuille?

Messujen alkuvaiheessa eräs järjestäjien edustaja, Valo Saikku, ehdotti Skepsiksen mukaan kutsumista. Pohdinnan jälkeen – myös vastustusta kuulemma

esiintyi – Skepsis kutsuttiin mukaan. Olemme siis luultavasti ainut kutsuvieras messuilla – ja ilman ansaintamotiivia.

Valo Saikku on rajatiedon piireissä niin tunnettu henkilö, että hänelle on nimetty oma katu – Valontie – kotipaikkakunnallaan Urjalassa. Hän on vanha tuttavani ja ystäväni. Meillä on yhteisiä kokemuksia ryhmätyön alueelta ja taitaa olla šamanismistakin.

Miten messut ovat muuttuneet?

Messujen tarjonta on alusta asti ollut laajaa, eikä esittelylitania käsiohjelmassa ole ainakaan lyhennyt (tarkistin asian). Sisääntuloaulassa on keskeisesti ollut Tapani Kuninkaan kirjamyynä ja Ultra-lehti. Niin on edelleenkin. Suurin näkyvä muutos on kivien ja mineraalien mukaantulo. Kun niitä aluksi oli vain muutamalla myyjällä, nyt niitä on kokonainen käytävä niin, että näyttää kuin messut olisivat korukivien myyntinäyttely.

Esittelijöiden mukaan kivet sisältävät energiaa tai ovat ainakin ”energisoivia”. Fysiikon kannalta tämä on paradoksaalista, koska aineen kiteytynyt olomuoto merkitsee nimenomaan energiainimiä. Tässä yhteydessä sana ”energia” tarkoittaa siis eri asiaa kuin fysiikan oppikirjassa. Tämä ero on messuilla yleinen piirre. Ennen ”voima” oli meidän kanssamme, nyt ”energia”. Lisäksi puhutaan värähtelyistä (jotka voi tuntea), säteilyistä ja energiakentistä. Uusin käsite on kvantti. Fysiikoille arkisista käsitteistä on tullut maagisia sanoja, joilla selitetään asioita myyttisesti ja saadaan aikaan

monenlaisia vaikutuksia.

Skepsis on myös asettanut esille omat kivensä, jotka todella ovat ainutlaatuisia esillä olevien tuhansien kivien joukossa. Ne ovat Australiaan pudonneen meteoritiin palasia eli todella taivaallisia. Jotkut vieraat ovat kokeneet ne salaperäistä energiaa säteileviksi.

Messuilla oleva ns. aurakamera on jakanut mielipiteitä myös järjestäjien keskuudessa. Muistini mukaan ainakin kerran kameralla oli porttikielto messuille; se oli esillä kadun toisella puolella. Skepsikselläkin oli kerran oma ”aurakamera”, jolla kuvattiin liveinä jätesäkkiin verhotun koehenkilön kravatin kuvioita mustan muovin läpi. Eli jätesäkkikään ei kyennyt estämään ihmisestä tulvivaa auraa, jota proosalisesti myös lämpösäteilyksi kutsutaan. Lämpökameraahan hyödynnetään hyvin arkisesti esimerkiksi rakennusten lämpöeristystä parannettaessa.

Kohtaamisia messuilla

Toinen messujen järjestäjille sisäpiirikiistoja aiheuttanut asia oli aikanaan tri Rauni-Leena Luukasen osallistuminen. Minulle tri Luukanen oli tulisielulinen ja usein malttamaton vastustaja, joka ensin kysyi sotilasarvoa ja kun sai kuulla, että olen vain reservin luutnantti, ignoroi sanomiseni. Olisi pitänyt olla vähintään kenraali ja mieluummin eläkkeellä USA:n ilmavoimista. Jenkkimediassa Luukasta tituleerattiin vieläpä Suomen lääkintälaitoksen pääjohtajaksi. Sitä hän ei tietenkään ollut, vaan osan virkavuosistaan Lapin lääninlääkäri.

Todettakoon tässä erästä varhaisaamun tulista puhelinkeskustelua muistellen, että tri Luukanen valmistui kandidurssiltaan ensimmäisten joukossa ja oli nuorena lääkärinä praktikassaan potilaitten suosima ja arvostama. Kun tri Luukanen usein julkisuudessa sanoi, että olemme kaikki tähtien lapsia, voi tähtitieteilijä olla vain harvinaisen samaa mieltä. Olemmehan vieläpä supernovien synnyttämiä.

Kolmas minulle merkittävä messuesiintyjä on ollut tarot-korteilla operoiva Pia Virtakallio. Hänen avopuolisonsa tri S. Albert Kivinen toi kerran Lontoosta filosofikonferenssista palatessaan Piale

matkatuomisena tarot-kortit. Siitä se heidän kertomansa mukaan alkoi.

Pian opin tuntemaan messujen lisäksi Suomen hypnoosiyhdistyksen ja oppihistoriallisen seuran tilaisuuksista. Huomattakoon, että Pia ei ennustanut tarot-korteista, vaan kertoi korttien kulttuurisia merkityksiä ja antoi asiakkaiden itse päätellä. Tarotkortithan ovat osa eurooppalaista jo keskiajalta peräisin olevaa kulttuuriperintöä.

Mieleenjäävien kohtaaminen oli ins. Tapani Kuningaaseen tutustuminen. Parhaiten opin hänet messuilla tuntemaan hänen kirjatarjontansa kautta. Kun itse järjestin Tampereen Yliopistossa lyhyen šamanismiin perehdyttävän kurssin, oli Kuningas mukana niin, että kuljimme pari kertaa Tampereelle hänen autollaan. Monia julkisia väittelyitä kertyi vuosien varrella niin paljon, että viimeisen Heurekan tilaisuuden jälkeen juontaja sanoi: ”Te sitten osaatte sovussa väittelyn taidon.”

Toinen monivuotinen kiistelytuttavuus on yhä arkkitehti (emeritus) Tapani Koivula, eläkkeellä Helsingin kaupungin Opetusvirastosta. Tapaamme yhä Hakaniemen torin kahviteltassa, jolloin vaihdetaan kuulumisien lisäksi usein tekstejä. Koivulan aloitteesta olen osallistunut luennoijana kesäisin Ufo-päiviin Hämeessä.

Messuteemoja, joista olen eri mieltä

- Suuret pyramidit ja egyptologia

Ahti J. Karivieri on Ultra-lehdessä julkaissut suosituksen artikkelisarjan pyramideista, jota olen egyptologian harrastajana seurannut. Yksityiskohdissa olen paljolti samaa mieltä Karivierin kanssa enkä epäile hänen perehtyneisyyttään. Kuitenkin Karivierin johtopäätökset ja tulkinta pyramidien kronologiasta ja historiallisesta kontekstista kummastuttavat ”jalat maassa” -realistia. Karivieri menee päätöksissään todella ufoilun tasolle (ks. Skeptikko 5/2010).

- Hypnoosi-ilmiö

Ihmisielen konstikkuuteen liittyy kyky erilaisiin muuntuneisiin tajunnan tiloihin tavallisen unen lisäksi. Tähän liittyy hypnoosi-ilmiö, jota – jos mitä – monet pitävät täytenä huuhaana. Kuitenkin uusin hyp-

noosin tutkiminen on varmistanut ilmiön aitouden. Matalammat tilat voidaan selittää esim. näyttelimi- sellä, mutta syvät tilat, joihin vain ns. hypnoosivirtu- oosit pääsevät, ovat sitä aitoa hypnoosia.

Eräänlainen klassisen hypnoosin lehtolapsi on NLP (Neurolingvistinen ohjelmointi). NLP on 30–40 vuoden tutkimushistoriastaan huolimatta yhä TTL- vaiheessa olevaa jongleerausta (TTL = täynnä tyhjiä lupauksia), varokaa (ks. Skeptikko 3 ja 4/2011)!

– Ufot

Näidenkin messujen vakiokamaa ovat ufot. En- sin ne olivat vieraan valtion, nyt vieraan sivilisaati- on edustajia. Tähtitieteen harrastajana voi todeta, että täysin tyhjän päällä leijuvasta ufologiasta on tullut osa länsimaista uudempaa tarinaperinnettä – valitettavasti. Tähtitiede on ilman ufojakin juuri nyt suunnattoman kiehtovaa. Sen voin kokemuksen sy- vällä rintäänellä julistaa.

– Astrologia

Astrologiaan allekirjoittanut suhtautuu ehdotto- man kielteisesti. Jos tietokoneillaan tyhjää pyörit- televät ammatinharjoittajat haluavat itsensä tiede- maailmassa otettavan vakavasti, liittykää yhteen ja hakekaa TSV:ltä tieteellisen seuran statusta. Jos sen saatte, voidaan palata asiaan. Siihen asti voin to- deta, että astrologia on lähinnä 12-suuntainen mie- lialahäiriö.

– Voiko tulevaisuutta yleensä ennustaa?

Jo Aristoteles pohti, onko huomien meritaistelu jo olemassa. Hän päätyi siihen, että ei ole. Se pätee yhä. Joka muuta väittää, luotelkoon tulevan lauan- tain lottonumerot.

Skepsiksen messupöydän ohikulkijoita

– **Vilpittömästi uteliaat pysähtyjät.** Heitä yritämme toiveasiakkaina palvella – ilman sarvia ja hampaita.

– **Ohitus- ja kiihdytyskaistan valitsijat,** usein vieläpä poispäin katsovat. Näille toivotetaan: ”Lue enemmän, luulet vähemmän.”

– **Hengen ja tiedon hetteiköistä ainoalle kuivalle skepsiskukkulalle pelastuneet.** ”Vihdoinkin järjen ääni” -kommentti tyydyttää mieltä, mutta vaarana on ylpistyminen.

– **Väittely- (oikeastaan voittamis-) valmiit.** ”Tehän ette usko mihinkään.” Tähän olkiukkostrategiaan vastataan: ”Tosi on – Skepsis ei usko mihinkään en- nen huolellista pohdiskelua.” Joskus tulee mieleen vanha fraasi: kun väittelet jonkun idiootin kanssa, pidä varasi, ettei hän tee samoin.

Messut nyt

Messut ovat vuosi vuodelta paisuneet ja alkavat jo valua yli äyräidensä. Alkuperäinen rajatiedon tarjon- ta on saanut väistyä pikkubisneksen tieltä. Kaupan- käynnin eettiset säännöt paukkuvat monen myynti- puheen kohdalla ja aito henkinen etsintä tuntuu oh- jautuvan kassakoneen rapinan mukaan. Mammonan juggernaut-vaunut ovat täälläkin ajaneet ylitsemme.

KATSO JA KUUNTELE LUENTO KOKONAISUUDESSAAN:

WWW.YOUTUBE.COM/SKEPSISFINLAND

SAMALLA KANAVALLA MYÖS SALMEN LUENTO

”PYRAMIDEILLA JÄLLEEN”.

SKEPSIS toimii

TIETEIDEN TALOLLA TAPAHTUU (KIRKKOKATU 6, HELSINKI):

- 1.2. ETM Patrik Borg: Laihdutuksen tutkitut ja hutkitut keinot. Mikä laihdutuksessa lopulta on tutkittua? Tutkija Borg toimii mm. Suomen Lihavuustutkijat ry:n asiantuntijana. Tilaisuus alkaa klo 18.

Ektoplasmainen kysymys

Kummittelun pitkä historia on täynnä jännittäviä tarinoita. Joskus ne kääntyvät tuhmemmille laduille. Kummia tapahtui syksyllä Ohion osavaltiossa, kun urbaanin Carlislen perheen 4-vuotias tyttö otti kännykällä valokuvan olohuoneen televisiosta. Kaikkien hämmästykseksi epäselvässä kuvassa näkyi epämääräinen heijastus. Äiti tulkitsi kirkkaan hahmon kahden sielun rakasteluksi, sillain epäkorporiaalisella tavalla. Rivo tulkinta on teoriassa mahdollista, sillä kuvasta voi siristämällä nähdä jotakin pakaroita muistuttavaa mahdollisesti jonkinlaisten reisien välissä. Siveänä miehenä en tohdi arvuutella asiaa tämän yksityiskohtaisemmin tässä lehdessä.

Yksi tulkinta olisi se, että lapsi otti kännykällä kuvan tuhmosta televisio-ohjelmasta. Se olisi tosin epäsoveliaista käytöstä ja nostaisi kysymyksiä lapsen elinolosuhteista, joten on turvallisempaa kaataa syyt aaveiden sumumaisille harteille. Olettakaamme kuitenkin, että kännykkä taltioi kuolleiden rakastelua. Siitä seuraisi uusia uria paranormaaleja ilmiöitä tutkivien parissa.

Meediat ovat olleet yhteydessä kuolleisiin sieluihin. Vaikuttavimmat esitelmät henkilöiden kyvyistä ovat sisältäneet korvista, nenistä ja suusta pulpahtavaa ektoplasmaa. Sen limainen koostumus on vaihdellut eri testeissä. Mustavalkoisissa valokuvissa tuo outo aine on valkoisen tahmeaa. Oliko Carlislen perheen tekemä havainto merkittävä ektoplasman alkuperän ratkaisemisessa? Paratiehen edistyminen edellyttää samanlaista siveyden unohtamista, joka tapahtui luonnontieteiden parissa genetiikan edistyessä. Biologit oppivat yllätyksekseen, että linnut lentelevät vieraisiin pesiin. Avioliiton ulkopuoliset suhteet olivatkin melkein vakioliö luomakunnassa. Romanttiset ja siveät käsitykset romahtivat. Samanlainen muutos on edessä parapsykologiassa.

Ektoplasmaa on alan kirjallisuudessa kuvailtu

nestemäiseksi, maidon kaltaiseksi ja otsonilta tuoksuvaksi. Kylmä ja kostea aine materialisoituu meedioiden päälle tyhjältä. Jotkut ovat altistuneet öisin kummitusten ahdistelulle, jopa harrastamaan seksiä heidän kanssaan, ja silloinkin on ollut havaittavissa ektoplasman jäänteitä. Internetistä löytyy aavemetsästäjiä, jotka kuvailevat tuollaisia tapahtumia taivaan totena. Kertomuksista ei selviä käyttävätkö aavemetsästäjät ehkäisyä. Ei koskaan voi tietää, missä tai keiden kanssa aaveet ovat olleet. Paranormaalien ilmöiden selittäminen onnistuukin entistä paremmin, kun yhdistämme viihdeuutisiin päätyneen tiedon sekstailevista kummituksista kuuluisiin aaveilmiöihin.

Luonnollinen eritteiden erityys ei lopu kuoleman jälkeen. Tuonpuoleisessa sieluilla on tarpeita, joiden tyydyttäminen taltioitui – erään tulkinnan mukaan – perheen kännykkäkameralla. Emme saa kaikota selitysten ääreltä vain häveliäisyyden tähden. Kummitusten välinen rakkaus selittäisi kerralla monta mysteeria. Onhan kummituksilla tarve rupatella elävien kanssa. Joskus jopa huonekaluja kopistellaan. Tai kolistellaan ullakolla. Yön pimeydestä kuuluu pelottavia ja selittämättömiä huokailuja. Tuonpuoleisen harrastusmahdollisuudet vaikuttavat yksitoikkoisilta. Se jos mikä selittäisi, miksi kummitukset keskittyvät myös toistensa sukupuolielimiin.

Sielujen elämä ei muutu helpoksi kuoleman jälkeenkään. Paitsi alempisäätysten kohdalla. Talonpojat, piiat, rengit ja hevostmiehet eivät jää häiritsemään torppia kuolemansa jälkeen. Aateliset, tuomarit, presidentit tai keisarit näyttävät olevan epäsuotuisassa asemassa, sillä heidän henkiolentonsa jäävät lähes poikkeuksetta ahdistelemaan eläviä. Jokaista kummittelevaa merkkihenkilöä kohti pitäisi olla tuhansia pimeyden piikoja. Ehkä vastuu tuo tullessaan myös aavemaisia velvollisuuksia.

Risto Koo

Epäilyttävän hauska ilta Joensuussa

Skeptikoiden huono julkisuuskuva herätti joensuulaiset Skepsiksen aktiivit. He päättivät, että asialle täytyy tehdä jotakin.

Me skeptikot olemme ”tunnetusti” huumorintajuttomia tosikoita. Me vastustamme kaikkea uutta, me vetoamme tieteeseen, jotta voimme mitätöidä ihmisten henkilökohtaiset kokemukset. Me toimimme valtion rahoituksella virallisen tiedon propagandatorvina, me olemme salaliitossa tiedustelupalvelujen kanssa pimittämässä UFO-havaintoja ja niin edelleen.

Tällaisen kuvan skeptikoista antaa moni ”luotettavakin” taho, kuten Magneettimedia, Suomi24.fi:n keskustelupalstat sekä rajatiedon harrastajien blogit.

Joensuussa me paikalliset skeptikot aloimme miettiä näitä syytöksiä. Kun punnitsimme huolel-

lisesti erilaisia kiistoja ja vasta-argumentteja, saatoimme lopulta todeta, että emme me nyt sentään täysin huumorintajuttomia ole.

Niinpä aloimme jo viime keväänä suunnitella perinteisten yleisöluentojen rinnalle jotain kevyempää ja vähemmän totista ohjelmistoa, erityisesti nuoremman väen houkuttelemiseksi. Esiin nousi kuin itseltään stand up -humori, sillä sattumoisin Skeptikko-lehden päätoimittaja Risto K. Järvinen on tehnyt komiikkakeikkoja jo vuosia – ja on käynyt Joensuussa esiintymässä jo aiemminkin.

Ajankohdaksi valikoimme syksyn, jolloin uudet opiskelijat ovat saapuneet kaupunkiin ja kaipaavat ajanvietettä iltoihinsa.

Yleisömenestys

Hyvin vähäisellä maanittelulla ”Risto Koo” suostui lähtemään Joensuuhun keikalle. Hän onnistui puhumaan mukaansa kaksi kollegaa, Pete Harjun ja

Pete Harju

Olli Siiki

Olli Siikin. Public Corner -baarista järjestyi esiintymispaikka torstai-illaksi 27. lokakuuta. Tapahtumailmoittelu hoitui paikallisten tiedotusvälineiden kautta. Lisäksi levitimme mainosjulisteita eri ilmoitustauluille, erityisesti yliopistolle ja muihin oppilaitoksiin.

Kuten aina uutta tilaisuutta järjestettäessä, oli nytkin jatkuvana jännittämisen aiheena osallistujien määrä. Tulisiko paikka täyteen vai voisiko paikalla olijat laskea yhden käden sormin? Molemmat ääripäät on tullut koettua aikaisemmillä yleisöluennoilla, ja syy menestykseen tai sen puutteeseen on aina jäänyt hämärän peittoon.

Tällä kertaa yleisön houkuttelu onnistui yli odotusten. Noin sata henkeä vetävä baari tuli tupaten täyteen, mitä ei tarjoilijan mukaan ole juuri koskaan tapahtunut torstaisin. Myös satunnaiset kyselyt paikallaolijoilta vahvistivat, että he olivat tulleet nimenomaan stand up -keikan takia.

Mainos meni perille

Toinen jännityksen aihe oli itse keikka. Toimisiko huumori, nauraisiko yleisö?

Olimme tietysti varautuneet kieltämään kaikki yhteydet Skepsikseen, jos keikka olisi mennyt penkin alle. Siihen ei onneksi ollut tarvetta, sillä jokainen esiintyjä veti hyvän setin.

Jos oikein kriittisesti arvioidaan, niin skeptisyyteen liittyviä aiheita olisi jutuissa voinut olla

enemmänkin. Mutta toisaalta: kun yleisö viihtyi ja jutut naurattivat myös selvin päin olleita, niin mitäpä tuosta valittamaan.

Joka tapauksessa Skepsis ry:n nimi tuli mainittua illan aikana sen verran usein, että mainos meni varmasti perille.

Lisäksi teimme hieman evankelista lähetystyötä jakelemalla tauolla Skeptikko-lehtiä pöytiin. Sen kummempaa keskustelua asioista ei kuitenkaan syntynyt, eikä paikan päällä kukaan intoutunut liittymään jäseneksi. Luultavasti tähän vaikutti paljon tilaisuuden luonne ja paikka.

Uuden haasteen edessä

Näin jälkikäteen arvioituna tempauksemme voi sanoa onnistuneen erittäin hyvin. Samanlaisia tilaisuuksia kannattaa varmasti järjestää jatkossakin.

Yhdistyksen nimi tuli esille positiivisessa valossa, ja hyvällä tuurilla tämä voi tuottaa uusia jäseniä Skepsikseen.

Jos tai kun näin käy, me olemme uuden haasteen edessä: millä ihmeellä saamme nämä huumorin varjolla yhdistykseen houkutelut henkilöt muuttamaan tyyppilliksi kaiken kieltäviksi tiedeuskovaisiksi?

VESA TENHUNEN
JOENSUUN ALUEYHTEYSHENKILÖ
KUVAT: DENIS GALKIN

Huhu lihansyöjäbakteeria sisältävistä banaaneista on aiheuttanut paniikin ja romahduttanut banaanien myynnin Mosambikissa. ... Maan terveysviranomaisen on joutunut julkaisemaan tiedotteen, jossa tämä vakuuttaa banaanien olevan turvallisia. ... Paniikin levittäneen viestin uskotaan olevan pila. Sähköpostin ja tekstiviestin välityksellä edennyt pilailuviesti levisi Mosambikissa ihmiseltä toiselle kolmen viikon aikana ennätystahtia.

WWW.MTV3.FI 3.12.

Yksinteoin kaksi -elokuvassa Parviainen raivoaa ex-vaimolleen (Satu Ruotsalaiselle), joka on astrologi. ”Sanoit Jukka Kajavalle, että tästä tulee elämäsi paras vuosi. Samana vuonna Kajava kuoli!”.

TUOMASENBUSKE.PUHEENVUORO.UUSISUOMI.FI 2.12.

Muinainen maya-kansa ei ennustanut maailmanloppua vuodeksi 2012, Meksikoon kokoontuneet maya-kulttuurin asiantuntijat sanovat. Asiantuntijoiden mukaan moista ennustusta ei löydy mistään mayojen jäljiltä löydetystä kirjoituksista. Jopa miljoonat ihmiset ympäri maailman uskovat, että maailmanloppu koittaa 21.12.2012. Uskomus perustuu maya-kansan muinaiseen kalenteriin, jossa tuolloin päättyy 5 126 vuoden mittainen aikakausi. Asiantuntijoiden mukaan 21.12. merkitsi mayoille kuitenkin vain yhden aikakauden loppua ja toisen alkua, ei maailmanloppua.

WWW.HS.FI 2.12.

Osa ruotsalaisen Moran kunnan asukkaista voi pian jäädä ilman tv-kuvaa tai toimivaa matkapuhelinyhteyttä. Viranomaiset aikovat nimittäin vaatia tv- ja matkapuhelinyhtiöitä muuttamaan antennien suuntausta paikkakunnalla asuvan miehen valitusten vuoksi, kertoo sanomalehti Dagens Nyheter.

Mies sanoo olevansa sähköyliherkkä ja saavansa mobiiliverkon takia muun muassa päänsärkyä, selkäkipua ja sydänvaivoja.

WWW.HS.FI 25.11.

Torstaina eropaperit jättänyt näyttelijätär Demi Moore on tapaillut useaa eri selvänäkijää ja osallistunut spiritistisiin istuntoihin löytääkseen voimaa avioliittonsa ajauduttua ahdinkoon. Lopulta eräs selvänäkijä sai Demin vakuuttumaan siitä, että ero kannattaa. Muuten tähden terveys olisi vaarassa, kertoo The Sun. ... Moore saa nyt tukea selvänäkijöiden lisäksi mm. Madonnalta, joka tunnetaan hurauttamisestaan Kabbala-mystiikkaan.

WWW.METROPOLI.NET/KAUPUNKILEHTI 19.11.

Tanssii tähtien kanssa -kisassa yli puolenvälin pääsyt pari odotti putoamista jo viime viikolla, sillä Satu (Ruotsalainen) yllättäen kertoo ennustaneensa jo keväällä, että hän putoaa kisasta marraskuun alussa. ”Ohjelman tuottaja soitti minulle toukokuussa ja sanoin, että odotapa hetki, katsotaan täältä astrologisia kuvioita. Sanoin silloin, että 6. marraskuuta olisi kohtalon viikonloppu. Se meni nyt viikolla yli. Mä olen huono astrologi, kun en saanut ennustetta paikalleen.” Eräällä tavalla viime viikonloppu olikin kohtalon viikonloppu, sillä sen jälkeen alkoi alamäki. ”Meillä on ollut hirmu huono viikko kaiken kaikkiaan. Siinä mielessä planeettakuviot olivat oikeassa”, Satu hymyilee.

WWW.MTV3.FI 13.11.

Marjut Roliig haki uransa aikana voimaa muualta kuin epämääräisiä ruiskuja sisältäneistä laukuista. Yksi keinoista oli vyöhyketerapia, jolla hän pyrki vahvistamaan kehoaan tärkeitä kisoja niin usein piilaavia infektioita vastaan. Jo silloin hän oli kiinnos-

tunut paitsi mainitusta vyöhyketerapiasta, niin myös homeopatiasta – jota jotkut myös uskomustieteeksi kutsuvat. ”Ei se ole uskosta kiinni, koska se toimii myös lapsilla ja eläimillä”, vakuuttaa homeopatian ja vyöhyketerapian toimipistettä pitävä Rolig. Hän ei silti tyrmää koululääketiedettäkään. ”En rupea hoitamaan syöpäpotilaita. Mutta jos jollakin on esimerkiksi toistuva poskiontelotulehdus, niin täsmälääkityksen sijaan on tärkeätä löytää syy siihen ja saada koko keho tasapainoon.”

ILTA-SANOMAT 12.11.

Tulin ulos sitten kaksoisrintasyöpädiagnoosilla, joka oli vielä sitä pahinta laatua. Mä opetan tätä kundaliinjoojaa, niin sen yksi perusasioista on just se, että me opitaan löytämään itsestämme se voima, päätetään ottaa vastuu itsestämme. ... Mä päätin, et mä en ota apua lääketieteeltä, koska mä niinku tiesin, että mä oon jotain tehnyt väärin, elikkä koska mä oon kehittänyt ne syöpäsolut itseeni. Ja mun täytyy jotain muuttaa itsessäni, jotta mä pystyisin eliminoimaan ne. ... Mä juon kaks kertaa päivässä orasmehua, joka on siis vehnän oraista tehty mehu, jota mä itse viljelen. Ja herneenversoja. Ja auringonkukanversoja ja vähän muitakin ituja. Tää on mun jokapäiväinen ruoka kaks kertaa päivässä ja sit siihen mä teen jonkun ihanan pähkinäpohjaisen kastikkeen. ... Tällä elää ihminen todella hyvin. ... Kasvaimet on ihan selvästi pienentynyt siitä, mitä ne oli silloin lähtöhetkellä. Ensin ne diagnoosivaiheessa suurenee, koska sulle tulee niin hirvee stressi. ... Mä nään niinku elämän nyt ihan väreissä, ja tää on avannut mulle niin paljon ovia ymmärrykseen ja rakkauteen ja lähestymiseen ja kaikkeen, että en tosiaankaan antaisi mistään hinnasta takaisin pois tätä syöpää, jota mä uskon, että mulla ei enää oo.

AIJA MOUGEOLLE, TV2, AKUUTTI 8.11.

Steve Jobsin sisar Mona Simpson kertoo Apple-legendan viimeisistä hetkistä The New York Timesissa. Simpson oli Jobsin kuolinvuoteen äärellä yhdessä adoptoidun sisarensa Pattin, Jobsin puolison Laurenen ja pariskunnan lasten kanssa Palo Altossa, Kaliforniassa. ”Ennen lähtöään hän katsoi

sisartaan Pattyä, sitten pitkään lapsiaan, sitten elämänkumppaniaan Laurenea, ja lopuksi kaikkien heidän olkapäidensä yläpuolelle”, Simpson kirjoittaa. ”Steven viimeiset sanat olivat: OH WOW, OH WOW, OH WOW.”

WWW.ILTASANOMAT.FI 31.10.

Tiedän, että hihhuli on ainoa suomenkielinen sana, missä on tupla-H.

KYÖSTI PÖYSTI, PIIRROSSARJA PASILA, 3. TUOTANTOKAUSI,

OSA 9: LAHKO. UUSINTA 29.10.

Applen edesmennyt toimitusjohtaja Steve Jobs kokeili kaikkea akupunktiosta ja ruokavalioista leikkauksiin kamppaillessaan syöpää vastaan. ... Saatuaan tietää sairastumisestaan Jobs teki päätöksen olla turvautumatta leikkaushoitoon. Päätös suututti hänen läheisiään, jotka useaan otteeseen kehottivat Jobsia hakeutumaan leikkaukseen ja kemoterapiaan. Jobs kuitenkin piti päänsä yhdeksän kuukauden ajan. Hän turvautui ensin akupunktioon, hedelmämehuihin, ruokavalioihin ja homeopatiaan, kertoo New York Times, joka perustaa tietonsa Jobsin elämäkertaan. Läheisten, lääkäreiden ja perheen suostuttelu ja painostus kantoivat lopulta hedelmää. Kun Jobs päätti tukeutua länsimaiseen lääketieteeseen, hän teki sen luonteelleen tyypillisellä vimmalla. Hän kokeili uusia hoitotapoja, opiskeli, pohti, teki päätöksiä hoidoista – ja käytti paljon rahaa.

WWW.TALOUSSANOMAT.FI 21.10.

Etelä-Korean entinen presidentti joutui sairaalaan pahan yskän takia ja päätyi leikkauspöydälle, jossa hänen oikeasta keuhkostaan poistettiin akupunktioneula. Roh Tae-woo, 78, joka toimi Etelä-Korean presidenttinä vuosina 1988-1993, on ollut huonossa kunnossa sen jälkeen, kun häneltä leikattiin eturauhassyöpä vuonna 2002. Lääkäreitä ihmetyttää, kuinka neula on päätynyt ex-presidentin keuhkoon. Akupunktion harjoittajat väittävät, ettei heidän parannustoimenpiteisiinsä kuulu keuhkoihin tunkeutuminen.

THE TELEGRAPH 13.10.

Vielä kerran, kreationistit!

Jerry A. Coyne: Miksi evoluutio on totta. Vastapaino, 2011.

Suom. Risto Suikkanen. 359 sivua.

Jerry A. Coyne on yhdysvaltalainen biologian professori, joka on erityisen omistautunut kamppailemaan kreationisteja vastaan.

Miksi evoluutio on totta -kirjan pääasiallinen fokus näkyy jo nimessä. Teos on suunnattu niille, jotka etsivät selkeitä argumentteja evoluutioteorian puolesta. Tokihan se sopisi ennen kaikkea niille, jotka eivät usko, että kaikki eliöt ovat kehittyneet aiemmista eliöistä, että kaikilla eliöillä on yhteinen alkuperä, että uusia lajeja syntyy ja biologinen maailma on syntynyt ilman älyllistä suunnittelijaa. En usko, että he kuitenkaan tällaista kirjaa lukevat.

Kirja on tarkoitettu lyttäämään evoluution kiistäjien ja epäilijöiden argumentit syntykuoppiinsa. Kiistäjiä ja epäilijöitä on joka lähtöön, ja Coynekin myöntää heti, että fundamentalistisen kreationistin ajatuksiin on tällaisilla kirjoilla aivan turha vaikuttaa. Hän pitääkin kohderyhmänä niitä, jotka ovat asiasta hieman epävarmoja, tai sellaisia, jotka sinänsä hyväksyvät evoluution, mutta eivät oikein osaa perustella argumenttejaan.

Miten todistaa evoluutio?

Miksi evoluutio on totta esittelee paljolti jo entuudestaan tuttuja evoluution puolesta käytettyjä esimerkkejä. Kirjailija käy läpi kehityksen jälkeensä jättämät jäänteet, kuten umpisuolen tai hevosten ylimääräiset varpaat, ja esittelee evoluution ”lukitsemia” epäideaalisia rakenneratkaisuja, jotka älykäs suunnittelija olisi varmasti muuttanut edullisemmiksi.

Coyne käsittelee mukavan paljon myös ”geneet-

tisiä jäänteitä”, perimään jääneitä merkkejä unohduneista ja turhiksi käyneistä geeneistä, jotka kertovat paitsi muutoksesta, myös eliöiden välisestä sukulaisuudesta.

Harmillisen usein todisteita evoluutiosta käsitellään vain morfologian tasolla, vaikka geeneissäkin muutokset ensimmäisenä tapahtuvat, ja genetiikan avulla voi esimerkiksi todentaa, ovatko kaksi ulkoisesti toistaan muistuttavaa lajia oikeastikin läheisiä sukulaisia.

Miksi evoluutio on totta esittelee myös eliömaantiedettä ja sen menneisyyttä, evoluution ja seksuaalivalinnan perusteita sekä keskittyy hetkeksi myös ihmisen omaan evoluution. Kokonaisuus on tasapainoinen ja toimiva, teksti on sujuvaa ja helppoa seurata.

Coyne tähdentää, kuinka kertakaikkisen paljon evoluutiosta on eri tasojen todisteita, kuinka jokainen biologian alalta löytyvä tutkimustulos sopii evoluution suurien linjojen sisään ja kuinka itsestään selvää evoluutioteorian ”totuudellisuus” tiedemaailmalle edellä mainittujen syiden takia on.

Keskivertobiologi ei joudu pähkäilemään, pitääkö evoluutioteoria paikkansa vai ei – hän työskentelee todisteiden parissa. ”In biology, nothing makes sense except in the light of evolution”, kuuluu Theodosius Dobzhanskyyn kuuluisa lausahdus, joka on epäilemättä maailman suosituin aloitussitaatti biologian alalta ilmestyneissä väitöskirjoissa ja tietokirjoissa. Ja ei syyttä: jokaisella biologisella yksityiskohdalla on evolutiivinen ulottuvuutensa ja taustansa.

Tarvitaanko kreationismille vastavoimaa?

Hyvin kirjoitetulle (ja suomennetulle) kansantajuiselle evoluutiokirjalle on aina käyttöä. Vaikka Suomessa ei kreationisteista toistaiseksi löydy massavoimaa, evoluutio on sen verran monimutkainen ilmiö, että lisäselvennykset sen periaatteista ja esimerkit vaikutuksesta ovat usein tarpeen.

Yhdysvalloissa sekä lisääntyvissä määrin esimerkiksi Englannissa ja Saksassa ”kreationismi-ongelma” on suurempi kuin meillä. Vuonna 2006 yhdysvaltalaisista 40 prosenttia uskoi, että ihminen on kehittynyt aiemmista eläinlajeista, ja suunnilleen sama määrä piti väitettä epätotena. Lisäksi kaksi kolmasosaa oli sitä mieltä, että kreationismia pitäisi opettaa evoluutioteorian rinnalla koulun biologian tunneilla. Tämä on oikeastaan vielä huolestuttavampi tulos kuin edellinen.

On hämmästyttävää, että kaikista koulussa opetuista luonnontieteellisistä teorioista juuri evoluutio on kerännyt niin paljon kiistelyä ympärilleen. Yhtenä syynä on varmaankin se, että ajatuksellisesti ihmisen alkuperä koskettaa meitä kaikkia aivan eritavalla kuin vaikkapa suhteellisuusteoria (vaikka arkielämässä asia on jopa aivan päinvastoin). Koska jokainen meistä on ihminen, jokaisella pitää olla sanansa sanottavana ihmisyydestä.

Toisaalta uskonnot pyrkivät selittämään erityisen tarkkaan juuri ihmisen alkuperää, eivät esimerkiksi Maan muotoa tai valon nopeutta, tai sitä, onko valo aaltoliikettä vai hiukkasia. Siksi uskonnolliset käsitykset ovat ristiriidassa luonnontieteen käsitysten

kanssa eniten juuri ihmisen alkuperän kohdalla.

Suomalaisessa vuoden 2010 tiedebarometrissa evoluutioteoriaan luottavia oli 68 prosenttia ja 13 prosenttia kiisti sen kokonaan. Samansuuntaisia lukuja tuli jo muutamia vuosia aiemmin, myös samassa tutkimuksessa, josta aiemmin mainitsemani yhdysvaltalaisluvut ovat peräisin.

Meillä on evoluutioon ”uskovia” on selvästi vähemmän kuin esimerkiksi Ruotsissa. Muutamassa vuodessa luku on kuitenkin pikemminkin noussut kuin laskenut. Ehkä huoli ilmiön (eli luonnontieteellisen tiedon väheksymisen) kasvamisesta on toistaiseksi siis ollut Suomen osalta turhaa.

Jerry A. Coynen kirja on joka tapauksessa oikein mainio, ja myös suomennos on varsin sujuvaa luettavaa. Muutaman kerran silmiini sattui termi, jonka ”alan ihminen” olisi kääntänyt toisin kuin nyt suomennoksesta vastannut Risto Suikkanen. Esimerkiksi ”järjestelmäteoria lajien suhteista” tarkoittanee systematiikkaa tai fylogeneettistä systematiikkaa eli kladistiikkaa.

Olisi suotavaa, että evoluutiosta kertovia kirjoja käytettäisiin enemmän esimerkiksi lukio-opetuksen tukena. Varsinaiset oppikirjat ovat usein melko riittäviä, eikä asiasta vähänkin enemmän kiinnostunut kykene aina tyydyttämään niillä tiedonjanoaan. Tarpeeksi vakuuttavan tiedon tarjoaminen tarpeeksi varhaisessa vaiheessa vähentäisi evoluutiosta epävarmojen määrää.

TIINA RAEVAARA

KIRJOITTAJA ON GENETIIKASTA VÄITELLYT

FILOSOFIAN TOHTORI.

Muista Nils Mustelinin rahastoa

Nils Mustelinin Rahaston tarkoituksena on antaa taloudellista tukea Skepsiksen toimialaan liittyvään tieteelliseen työhön ja julkaisuutoimintaan.

Rahastoa hoitaa Skepsis ry:n hallitus, joka kutsuu 3-5 henkilöä rahaston johtoryhmään. Hallitus päättää apurahojen jakamisesta johtoryhmän ehdotusten pohjalta.

Rahasto karttuu lahjoituksilla, yhdistyksen talousarvion ulkopuolisilla tilapäisillä tuloilla, rahaston pääoman vuotuisella korolla ja yhdistyksen hallituksen päätöksellä yhdistyksen muista varoista tai ylijäämistä.

Lahjoitukset tilille FI13 4055 2920 1119 88

Skandaalit uusiin ulottuvuuksiin!

Informaatio sodan ja kansalaismedian pioneeriksi kuvailtu Alex Jones luettelee "Alex Jones Show" -radio-ohjelmassaan aina vaan tuoreempia uhkakuvia. Mullistuksia on kaikkialla. Poliitikot eivät ajattele kansan parasta, vaan juonivat heidän tuhoaan suljettujen ovien takana. Ajankohtaisista aiheista tarjoillaan esoteerisiä tulkintoja. Kuuntelijoille väitetään jokaisena arkipäivänä uskomattomia asioita maailman menosta.

Alex Jones on 9/11 -salaliittoteorioita edistävän totuusliikkeen keulakuva Yhdysvalloissa.

Jones on ollut mukana "asiantuntijana" yli kolmessakymmenessä vaihtoehdovirran dokumenttielokuvassa. Joitakin niistä levitetään internetissä ilmaiseksi.

Infowars.com sivustolla Jonesin fanit osallistuvat maailmanlaajuisten uutisten tulkintaan. Maailman

tapahtumat nähdään osana Illuminatin ja Uuden maailmanjärjestyksen leviämistä.

Valtataistelussa Alex Jones pelaa ovelaa peliä varjoissa piileskeleviä voimahahmoja vastaan. Maailmaa hallitsevan eliitin juonet paljastetaan radio-ohjelmassa, dokumenttielokuvissa ja kirjoituksissa.

Jones on luonut vaihtoehdomedian, jonka sanomassa valtamedia on osa suurta salaliittoa.

Tarina pojasta joka huusi "susi" on helppo muuttaa Alex Jonesiin sopivaksi versioksi. Poika hälyttää paimenet turhaan. Aina turhaan. Siinä missä paimenet eivät enää luota poikaan tarpeeksi monen väärän hälytyksen jälkeen, on Jonesilla tapana syyttää paimenia yhteistyöstä susien kanssa.

Näin ei käynyt

Ohjelmassaan Jones on varoittanut kerta toisensa jälkeen tulevasta terroristihökkäyksestä, jota ei sitten tapahtunutkaan.

Tuorein esimerkki tapahtui lokakuussa, kun Jones siteerasi tuntematonta Pentagonin virkailijaa, joka ilmoitti sodan Irania vastaan alkavan kahden

viikon sisällä. Jones vakuutti vakavalla äänellä, että Yhdysvallat olisi varmasti ja viimeistään kahden viikon sisällä sodassa.

Sittemmin Britannia on vetänyt pois lähetystönsä ja sulkenut Iranin suurlähetystön Lontoossa. Jonesin käyttämät tietolähteet osoittautuvat yhä uudelleen kaikkea muuta kuin luotettavaksi. Iraniin tapahtuva hyökkäys päättyi Suomessa Verkkomedian uutiseksi.

Kun sikainfluenssa levisi maailmalla, Jones varoitti lääkintäviranomaisten tulevasta käskyistä. Pakkorokotukset otettaisiin käyttöön Yhdysvalloissa. Maahan julistettaisiin poikkeustila. Sotilaat pakotaisivat aseet käsissään kansalaiset jonottamaan H1N1-rokotteita terveyskeskuksiin.

Näin ei käynyt.

Oma tulkinta

Joskus tieto on napattu valtamedian lähteistä, mutta vasta Jonesin tulkinta nostaa skandaalin aivan uusiin ulottuvuuksiin.

”Seattle Post Intelligence” -sanomalehti kirjoitti vuonna 2009 kohdunpoistojen yleisyydestä Yhdysvalloissa. Jones sanoi ohjelmassaan, että vuodesta 1922 vuoteen 1987 hieman yli 500 000 naista oli joutunut karmean ehkäisyriksen uhriksi. Lääkärit olivat pakolla poistaneet heiltä kohdut, ihan vaan huvin vuoksi – munajohtimien sitomista ei oltu edes harkittu.

Jones ei mainitse ohjelmassaan sitä, että kohdunpoistoja tehdään Yhdysvalloissa jo vuosittain 500 000, ja silloinkin operaatiolla estetään syöpäkasvaimen leviämistä, verenvuotoa tai synnytyskomplikaatioita.

Leikkauksia ei siis tehdä ehkäisykeinona.

Dollari lopetetaan

Presidentti Barack Obaman kauden alku merkitsi Alex Jonesille Uuden maailmanjärjestyksen viimeistä vaihetta.

Obama on luomassa tyranniaa, jossa valtaeliitti viimeinkin alistaa ihmiset aivopesulle ja ikuiselle dystopialle. Presidentti työskentelee pankkiireille,

rosvoparoneille ja globalisteille. Vielä vuonna 2008 Jones ilmoitti kuulijoilleen, että Illuminati on varmistamassa Hillary Clintonia seuraavaksi presidentiksi.

Kun Hillaryn sijasta valtaan nousi Obama, alkoi Jones puhua tulevasta epäonnistuneesta salamurhayrityksestä – lavastetusta, tietenkin – josta syytettäisiin oikeistolaisten ja islamistien yhteistyötä.

Samoihin aikoihin maailman talousongelmat alkoivat nousta uutisiin. Alex Jonesin asiantuntijat tiesivät sanoa, että dollari lopetetaan valuuttana. Helmikuussa 2009 ohjelmassa ilmoitettiin, että dollari romahtaa olemattomiin viimeistään 12 kuukauden sisällä.

Osta selviytymispaketti!

Vuonna 2010 piti tapahtua uusi terrori-isku.

Se olisi aiheuttanut jopa 9/11 -iskuja suuremmat vahingot, sillä ”tietolähteet” puhuivat ydinpommeista. Niillä olisi nostettu presidentin suosiota. Eri ennustuksissaan viime vuosina Jones on väittänyt Barackin hallinnon tappavan jopa puolet maan väestöstä. Uutta väkeä saadaan meksikolaisista maahanmuuttajista.

Perusteluina hän käyttää mm. numerologiaa ja päivämäärien symboliikkaa.

Kun ennustukset eivät toteudu, on Jonesilla aina valmis selitys. Totuuden paljastaminen radio-ohjelmassa pakotti valtaeliitin muuttamaan suunnitelmiaan. Näin hän selitti mm. ennustuksensa internetin sulkemisesta vuonna 2009.

Jones varoitti kuuntelijoitaan tulevaisuudesta. Kahden vuoden sisällä varjohallitukset sulkisivat kaikki maailman internet-palvelut. Internet on kuitenkin vielä vilkaasti pystyssä.

Kiitos Alex Jonesin aktiivistien kuuntelijoiden?

Onko kyseessä lähdekritiikin puute vai tietoinen pelonlietsonta? Samalla kun Jones varoittaa tulevasta sodista ja terrori-iskuista, hän muistaa mainostaa kotisivuillaan myytäviä selviytymispaketteja.

JUHA LEINIVAARA

NLP-viestitystä on tarkasteltava kriittisesti

Angelika Oinaanvaara esitteli Skeptikossa 3/2011, mitä NLP on NLP-valmentajan näkökulmasta. Psykiatrian erikoislääkäri ja psykoterapeutti Hannu Lauerma kommentoi Oinaanvaaran kirjoitusta samassa lehdessä. Oinaanvaara vastasi Lauermalle Skeptikossa 4/2011. Nyt Lauerma vastaa Oinaanvaaralle.

Vastineessaan kritiikkiini NLP:tä koskevas-
ta kirjoituksestaan Angelika Oinaanvaara
aloittaa toteamalla ”leikkisästi”, että kirjoit-
ukseni olisi verrattavissa tuotantoelämän
kilpailutilanteen motivoimaan kannanottoon. Sitten
hän häivyttää vastuunsa väittämästä luonnehtimalla
sitä paikkansa pitämättömäksi yleistykseksi. Miksi
kirjoittaa omana näkemyksenään paikkansapitämä-
tön väite, jonka toteaa paikkansapitämättömäksi?
Sellainenhan ei kuulu normaaliin asiakeskusteluun.

Kyseessä on NLP-tekniikalle ominainen trikki, jol-
la kylvetään vastaanottajan mieleen aiheeton mieli-
kuva, tässä tapauksessa vilpittömyyteen kohdistuva
epäily, mutta vältetään muodollisesti vastuu siitä.
Kuitenkin on hyvä huomata, ettei ko. väite suinkaan
ollut ”aiheeton yleistys”. Se oli väärä. Tulomuodos-
tuksessani ei ole ainoaakaan elementtiä, joka voisi
olla edes välillisesti tekemisissä NLP:n markkinoin-
tikritiikin kanssa. Niin halutessani olisin voinut käyt-
tää myös kirjoittamiseen käyttämäni ajan sellaiseen
työhön, josta maksetaan palkkioita.

Oinaanvaara esittää, että minulla on kollegoita,
joiden näkemys asiasta poikkeaa omastani. Epäile-

mättä onkin, mutten tunne enkä edes kykene kuvit-
telemaan ketään, joka yhtyisi Oinaanvaaran alkupe-
räisen tekstin väitteisiin NLP:n ainutlaatuisesta vai-
kuttavuudesta ja skitsofrenian parantamisesta sen
keinoin. Olen vakuuttunut, ettei yksikään psykiatrian
perusteisiin perehtynyt laillistettu terveydenhuolto-
ammattilainen allekirjoittaisi niitä.

Perustelut NLP:n puolesta ovat Oinaanvaaran
vastineessa tyyten erilaiset kuin alkuperäisessä
esittelykirjoituksessa. Tutkimukset lähteineen loisi-
tavat edelleen poissaolollaan, mutta nyt on olen-
naisena perusteluna oma myönteinen kokemus.
Kaikki kunnia itse koetulle, mutta sen ongelmana
on yleistettävyyden puute. Tiedämme hyvin, että
on olemassa dramaattisiakin nuoruuden ja nuoren
aikuisiän psykiatrisia häiriöitä, joiden ennuste keski-
ikään siirryttäessä on hyvä myös ilman hoitoa, ellei
elämässä tapahdu ratkaisevan pahoja mullistuksia.
Siksi yksilölle itselleen vaikuttava kokemus ei vält-
tämättä ole yleistettävissä.

Oinaanvaara esittää, että NLP:tä tukevia tutki-
muksia löytyy mm. neuropsykologiasta ja eräistä
perustieteistä. Odotan, että näitä tutkimuksia kos-
kevat tieteelliset viitteet toimitettaisiin tiedoksi, min-
kä pitäisi olla hyvin helppoa. Erästä mainitsemaani
käytännön esimerkkiä alan ongelmista kirjoittaja
taas nimittää jostain syystä ”kuulopuheeksi”, mitä
se ei ole. Se on kokemus kliinisestä työstä, ja lähde
olen minä. Kuulopuheellahan tarkoitetaan tarinaa,
jonka alkuperä on epäselvä. Olisi päistikkaista ni-
mittää esimerkiksi Oinaanvaaran raportoimia omia
kokemuksia kuulopuheeksi.

Lisäksi kirjoittaja esittää, että käyttämäni esi-

merkki olisi ”heikko peruste lähteä arvostelemaan NLP:n sisältöä”, aivan kuin kritiikkini todellakin perustuisi sille. Väite vastaa sitä, että esimerkiksi ihmisen evoluutiohistoria kiistettäisiin sillä, ettei yksittäinen fossiili mitään todista.

Ilmaisuuni NLP-menetelmästä pyöränä, joka on keksitty uudelleen, Oinaanvaara reagoi julistamalla, että kyseessä onkin Ferrarin rengas verrattuna kolisevaan kärrynpyörään. Hauskaa kikkailua sanoilla, mutta näytön puuttuessa edelleenkin vain tyhjää pesuainemainosten kieltä. ”Ennen luulin enkeliä valkoiseksi, mutta sitten näin Sertolla pestyn perkeleen.”

Olennaista on huomata, etten ”vastusta NLP:tä”, kuten Oinaanvaara väittää, vaan peräänkuulutan markkinointiväitteiden asiallisuutta. Kritisoin korkeellisen neuropsykologian tukea vaille jääneen taustateorian käyttöä markkinoinnissa, ja samoin toteennäyttämättömiä väitteitä menetelmän erityisestä tehosta.

Jos uskottavaa tieteellistä näyttöä alkaisi yllätteen kertyä perin pitkän aivan hiljaisen kauden jäl-

keen, olisin pelkästään iloinen – kukapa ei? Tosin siinäkin tapauksessa kehottaisin varomaan NLP:lle ominaista voimallisen manipulatiivista kielenkäyttöä ammatillisten suhteiden ulkopuolella, koska pidän sellaista eettisesti ongelmallisena. Esimerkiksi psykodynaamisen psykoterapian koulutuksessa tähdennetään, että toisen henkilön käyttäytymistä koskevat tulkinnot hoitosuhteen ulkopuolella ovat useimmiten loukkaavia.

NLP-koulutettujen ammatinharjoittajien viestitystä vastaanotettaessa on tavallistakin tärkeämpää erottaa toisistaan faktat ja mielikuvien manipulointi.

HANNU LAUERMA

KIRJOITTAJA ON LÄÄKET. TRI, PSYKIATRIAN JA OIKEUSPSYKIATRIAN ERIKOISLÄÄKÄRI JA PSYKOTERAPEUTTI, JOLLA ON UNILÄÄKETIETEEN ERITYISPÄTEVYYS. HÄN TOIMII TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOKSEN TUTKIMUSPROFESSORINA, PSYKIATRISEN VANKISAIRAALAN VASTAAVANA YLILÄÄKÄRINÄ JA SIVUTOIMISENA YKSITYISLÄÄKÄRINÄ.

KESKUSTELU PÄÄTTYY.

Natsikortti läpsähti

Magneettimedia-lehti sai Skepsiksen Huuhaa-palokinnon joulukuussa 2011. Heti lehden seuraavassa numerossa 51/2011 kyseisen lehden ”kolumnisti” Raimo Nikula menetti malttinsa.

Jutussa ”Pseudoskepsismistä uupuu aito kriittisyys” Nikula mm. kirjoitti:

”Voi sanoa, että skeptikoiden työtä tekevät vain kolme ihmisryhmää: äärimmäisiin asenteisiin taipuvat tiedemiehet, jotka kaipaavat lisää nostetta urallaan, tieteen popularisoijat, kansanvalistajat, tieteistoimittajat ja toimittajat yleensä, sekä massa eli me kaikki.”

”Skeptinen liikehdintä ei ole osa normaalitiedettä,

se on tieteen äärilaidalle pystytetty bunkkeri, josta ammutaan kaikkea, mikä ei mahdu rajoittuneeseen, nykyiseen tieteelliseen maailmankuvaan.”

”Oikeita nimityksiä alkoi ilmestyä: Skeptikot ovat paradigmapoliiseja ja henkisen keskitysleirin SS-vartijoita. Aidot skeptisyyden tunnusmerkit eivät täyty – kysymys on pseudoskeptikoista, näennäisestä, hämäävästä toiminnasta.”

”Suomenkieliset Wikiartikkelit ovat peräisin lähestulkoon parista skeptikkojen julkaisemasta kirjasta.”

Selvästi meni palkinto oikeaan osoitteeseen.

Onneksi olkoon!

Siirtyvä kumilenkki

Kaikenlaista taikuutta itsekin nähneenä on pakko todeta, että illuusioiden, mentalismin ja kortti-ihmeiden jälkeenkäin hyvä kumilenkkitemppu oppooa kuin veitsi mummoon. Kumilankatempu tapahtuvat aivan katsojan silmien alla, jopa omissa käsissä. Hyviä kumilenkkitemppuja löytyy satoja, mutta useimmat niistä ovat hyvin vaikeita ja vaativat sormilta erityistä sukkeluutta, kuten ennen vanhaan sanottiin. Tässä kuitenkin kumilenkkitemppu, jonka jopa sinä osaat tehdä!

Temppu

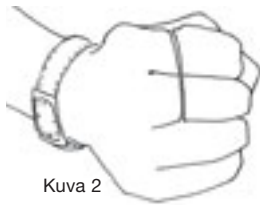
Anna katsojalle tutkittavaksi kaksi kumilenkkiä. Kun katsoja on todennut, ettei kumilenkeissä ole mitään ylimääräistä, kuten salaisia avustajia tai peilejä, otat itse toisen lenkin ja annat katsojalle toisen.

Näytä katsojalle mallia: Kumilenkki laitetaan kaksinkerroin pikkurillin ja nimettömän ympärille. Tämän jälkeen käsi puristetaan nyrkkiin. Vertaile nyrkkejä, molemmissa kumilenkit ovat nyt samalla tavalla (kuva 1).

Seuraavaksi heiluta nyrkkiä kolme kertaa ylös-alaisin, ja KATSO – kumilenkki on hypännyt etusormeen ja keskisormeen (kuva 2)!

Kuva 1

Kuva 2

Miten se tehdään

Tämän tempun voi esittää soolonakin, mutta parhaiten se toimii ”tee-kuten-minä-teen” -tyyppisenä demonstraationa jo harhautuksenkin vuoksi.

Kun näytät katsojalle, kuinka kumilenkit tulee asetella, jää sinulle hyvää aikaa suorittaa salainen liike: venytä kumilenkkiä kämmenen puolelta, ja työnnä kaikki sormesi (peukaloa lukuunottamatta) aukosta sisään, ylhäältä päin (kuva 3).

Kuva 3

Aseta kumilenkki sormiesi ensimmäisen ja toisen nivelen väliin (kuva 4).

Kuva 4

Nyt voit näyttää nyrkkiä katsojalle, ja kumilenkki näyttää samalta kuin hänellä. Jos nyt oikeiset sormesi, vaihtaa kumilenkki kuitenkin paikkaa, etu- ja keskisormeen. Tämä tapahtuma piilotetaan heiluttamalla nyrkkiä ylös ja alas muutaman kerran.

JOSE AHONEN

WWW.TAIKUUTTA.COM

SKEPSIKSEN HAASTE

10 000 euroa puhtaana käteen sille, joka tuottaa valvotuissa olosuhteissa paranormaalin ilmiön.

Dosentti **Hannu Karttunen** ja taikuri **Iiro Seppänen** ovat lupautuneet maksamaan kumpikin 2500 euroa edellä mainitusta kokonaissummasta. Haastesumma voidaan maksaa myös humanoidistipendinä – 10 000 euroa puhtaana ulottimeen sille humanoidille, joka itse noutaa stipendin ja antaa samalla DNA- (tai vastaavan) näytteen. Poikkeustapauksessa summa voidaan myös maksaa (mikäli esimerkiksi henkilötunnuksen tai pankkikortin saanti on osoittautunut humanoidille vaikeaksi) mukana seuraavalle ihmiskontaktiseuralaiselle.

LIITY SKEPSIKSEN JÄSENEKSI!

Kuka tahansa kiinnostunut voi hakea jäsenyyttä koulutustaustasta ja elämäkokemuksesta riippumatta, kun hän hyväksyy yhdistyksen säännöissä määritellyn tarkoituksen ja toimintaperiaatteet.

Yhdistyksen kalenterivuositainen **jäsenmaksu** vuodelle 2012 (sis. Skeptikko-lehden tilauksen) on 25 € tai alle 24-vuotiailta 12,50 € (jos olet alle 24-vuotias, ilmoita syntymäaikasi).

Voit myös tilata **Skeptikko-lehden** liittymättä jäseneksi. Tilausmaksu on 25 € / vuosi. Jos liityt keskellä vuotta, sinulle toimitetaan kaikki kuluvana vuonna ilmestyneet Skeptikko-lehdet jälkeenkäin.

Voit liittyä Skepsikseen myös lähettämällä **vapaamuotoisen hakemuksen** sihteerillemme:
Anna-Liisa Rähä, Borgströminkuja 1B 19, 00840 Helsinki.

Täytä jäsenhakemuskaavake: www.skepsis.fi/liity/

SKEPSIS^{RY}

Kohta 25 vuotta kysymyksiä

Skepsis ry:n yhteystiedot

Postiosoite: PL 483, 00101 HELSINKI

Internet: www.skepsis.fi

Pankkiyhteys: AKTIA FI13 4055 2920 1119 88

Jäsenasiat, lehtitilaukset, osoitteenmuutokset

Anna-Liisa Rähä

Borgströminkuja 1 B 19

00840 Helsinki

puh. (09) 698 1976

membership@skepsis.fi

Taloudenhoitaja:

Toni Heikkinen

Härkävuorentie 8

01260 Vantaa

treasurer@skepsis.fi

puh: 050 537 3792

Skepsiksen hallitus vuonna 2012:

Puheenjohtaja **Pertti Laine**

varapuheenjohtaja **Otto J. Mäkelä,**

Ville Aarnikko, Denis Galkin, Juha Leinivaara, Heikki Nevala, Tiina Raevaara.

Alueyhteyshenkilöt

Joensuu: **Vesa Tenhunen**

puh. 0400 935 893

vesa.tenhunen@skepsis.fi

Jyväskylä: **Juha Merikoski**

puh. 040 7551 820

juha.merikoski@skepsis.fi

Oulu: **Mikko Repka**

puh: 050 - 4821 419

mikko.repka@skepsis.fi

Tampere: **Jose Ahonen**

puh. 040 558 7497

jose.ahonen@skepsis.fi

Turku: **Heikki Kujanpää**

puh. 044 0220 420

heikki.kujanpaa@skepsis.fi

Skepsis ry:n tieteellinen neuvottelukunta

TNK:n puheenjohtaja, professori **Jukka Maalampi** (hiukkASFysiikka), professori **Kari Enqvist** (fysiikka), professori **Mika Hemmo** (oikeustiede), PsT **Virpi Kalakoski** (psykologia), professori **Hannu Karttunen** (tähtitiede), **S. Albert Kivinen** (filosofia), professori **Hanna Kokko** (biologia, ekologia), professori **Eerik Lagerspetz** (yhteiskuntatiede/filosofia), professori **Hannu Lauerma** (lääketiede), **Anto Leikola** (biologia), dosentti **Marjaana Lindeman** (psykologia), dosentti **Juha Merikoski** (fysiikka), dosentti **Markku Myllykangas** (terveys sosiologia), dosentti **Ilkka Pyy-siäinen** (uskontotiede), professori **Jeja Pekka Roos** (sosiaalipolitiikka), dosentti **Veijo Saano** (lääketiede), **Anssi Saura** (biologia).

Skepsis ry on vuonna 1987 perustettu suomalaisten skeptikkojen yhdistys.

Skepsiksen vuonna 2009 muutettujen sääntöjen mukaan yhdistyksen tarkoitus on:

- Edistää kriittistä ajattelua, tieteellisen tiedon hankintamenetelmien opetusta sekä tieteeseen ja järkeen perustuvaa käsitystä maailmasta.
- Edistää kiisteltyjen tai erityisen poikkeuksellisten väitteiden tieteellistä tarkastelua.
- Edistää keskustelua tieteelliseen maailmankuvaan liittyvistä tärkeistä aiheista.
- Ylläpitää tällaisesta toiminnasta kiinnostuneiden ihmisten verkostoa, järjestää kokouksia ja keskustelu- ja luentotilaisuuksia sekä harjoittaa tiedotus- ja valistustoimintaa.

Yhdistys on poliittisesti, aatteellisesti sekä uskonnollisesti sitoutumaton.

Yhdistyksen varsinaiseksi jäseneksi voidaan hy-

väksyä yksityinen henkilö tai oikeustoimikelpoinen yhteisö, joka hyväksyy yhdistyksen tarkoituksen ja toimintaperiaatteet. Kannattavaksi jäseneksi voidaan hyväksyä yksityinen henkilö tai oikeustoimikelpoinen yhteisö, joka haluaa tukea yhdistyksen tarkoitusta ja toimintaa.

Yhdistys julkaisee viisi kertaa vuodessa ilmestyvää Skeptikko-lehteä.

Mallia yhdistykselle haettiin Yhdysvalloissa 1976 perustetusta CSICOPista (Committee for the Scientific Investigation of Claims of the Paranormal), mikä ilmenee mm. yhdistysten samankaltaisina toimintaperiaatteina. Skepsis ry toimii kuitenkin itsenäisesti, vaikkakin yhteistyössä CSICOPin (nykyään CSI – the Committee for Skeptical Inquiry) ja muiden vastaavien järjestöjen kanssa.

Yhdistys on ECSON (European Council of Skeptical Organisations) ja Tieteellisten seurain valtuuskunnan jäsenjärjestö.

Ohjelmistojen kehitystä ilman **mustaa magiaa**

Ohjelmistokehityksen ei tarvitse olla salatiedettä. Eikä se olekaan. Pahimmillaan se on matematiikkaa.

Tietotekniikka on tänään joka paikassa

Osaamme ottaa tämän seikan huomioon. Ohjelmistomme ovat aina käytettävissä riippumatta sijainnistasi.

Teho piilee pilvessä

Pilvipalveluna ohjelmistot ovat äärimmäisen helposti käyttöönotettavat, ja ylläpito on lähes huomaamatonta.

Lasoft Oy on suomalainen ohjelmistotuotantoon keskittynyt yritys. Päämääränämme on tuottaa nykyaikaisia ohjelmistoja asiakkaidemme tarpeet huomioon ottaen. Osaava tiimimme ei pelkää haasteita. Onko sinulla tarjota meille kaipaamamme haaste?

Älä ole asian suhteen skeptinen.
Ota ihmeessä yhteyttä:

Lasoft Oy
www.lasoft.fi
info@lasoft.fi
0400 957 249

Vain 15 €

Myydään yhdistyksen
järjestämissä
tilaisuuksissa ja postitse.

Tilaukset:
secretary@skepsis.fi
tai 09 698 1976

Mallit:
1. Ihanko totta?
2. Sapere Aude
Koot:
S, M, L, XL, XXL.

NÄYTÄ SKEPTIKOLTA!

HANKI SKEPSIS RY:N UUSI T-PAITA